

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการดำเนินชีวิตโดยวิถีอนุตตรธรรม กรณีศึกษา : สถานธรรมไท่เจิง อำเภอ บางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ทฤษฎีจากตำรา เอกสารทางวิชาการและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของอนุตตรธรรม
 - 1.2 หลักธรรมของอนุตตรธรรม
 - 1.3 ทฤษฎีความเชื่อและการพัฒนา
 - 1.4 บริบทสถานธรรมไท่เจิง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กรอบความคิดในการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 ประวัติความเป็นมาของอนุตตรธรรม

ตั้งแต่โบราณมาผู้นำทางศาสนาล้วนเป็นผู้บำเพ็ญในศาสนาพุทธทั้งสิ้น ดังคำภีร์ อิงเจียจิง กล่าวไว้ว่า “เมื่อเริ่มกำหนดฟ้าดินโลกนี้ ก็ได้กำหนดให้ทศมพุทธาปกครองธรรมจักรวาล” (ศุภนิมิตร, ม.ป.ป.ช : 91) แต่ในความรู้สึคนึกคิดเปรียบเทียบกับของคนทางโลก จะเห็นว่าพุทธธรรมมีความสูงส่งที่สุด ในเมื่อศาสนาทั้งสามมีหลักมาจากสัจธรรมเดียวกัน จึงไม่มีทางสูงต่ำกว่ากัน

สืบพระพุทธเจ้าที่ทรงรับพระภาวะโปรดสัตว์โดยตรง เป็นหลักศาสนาในแต่ละยุคสมัยตั้งแต่บรรพกาลมา มีดังนี้ คือ

- 1) พระวิสิสสีพุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศใต้ ปกครองธรรมกาล 6,000 ปี
- 2) พระสิขิพุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศเหนือ ปกครองธรรมกาล 4,800 ปี
- 3) พระเวสสภูพุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศตะวันออก ปกครองธรรมกาล 3,720 ปี
- 4) พระกุกุสันธพุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศตะวันตก ปกครองธรรมกาล 7,080 ปี
- 5) พระโกนาคมน์พุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ปกครองธรรมกาล 5,284 ปี
- 6) พระกัสสปพุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกครองธรรมกาล 5,516 ปี
- 7) พระโคตมพุทธเจ้า อุบัติ ณ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกครองธรรมกาล 5,800 ปี

พระอริยพู่ซี่ อุบัติ ณ ทิศตะวันตกเฉียงใต้ พระองค์รับพระภาระปกครองธรรมกาล แทนพระพุทเจ้า 500 ปี

- 1) พระที่บึงกรพุทเจ้าเริ่มวาระธรรมกาลยุคเขียว ปกครองธรรมกาล 1,500 ปี
- 2) พระศากยพุทเจ้า เริ่มวาระโปรดสัตว์ให้ออกบวช บำเพ็ญในธรรมกาลยุคแดง ปกครองธรรมกาล 3,000 ปี

3) พระศรีอริยเมตตรัยพุทเจ้า จะอุบัติมาในภายหน้า สำหรับพระที่บึงกรพุทเจ้า และพระศากยพุทเจ้า นอกจากจะเป็นหนึ่งในสิบพระพุทเจ้าที่ทรงรับพระภาระปกครองธรรมกาล สิบเนื่องต่อมตามลำดับพุทชรรกาลแล้ว ทั้งสองพระองค์ยังทรงรับพระภาระร่วมกับ พระศรีอริยเมตตรัยเป็นสามพระพุทเจ้าในศุภวาระเก็บวิสุทธิธรรมญาณทั้งมวล คินสู่นิพพานให้ หมดในธรรมกาลยุคขาวสุดท้ายนี้ด้วย สำหรับพระประวัติ และพระพุทธรูปบูชาของเจ็ดพระพุทธรูป บูชาของเจ็ดพระพุทเจ้ายังมีหลักฐานสืบทอดต่อมาช้านานในประเทศจีนที่วัดมุขมนตรี ตำบลเชียงแก้ว หมู่บ้านหม่าอิ่ง ตำบลเชียงวี่ อำเภอเพนหยัง มณฑลชานซี เป็นวัดที่พระอริยพู่ซี่สร้างขึ้น นอกจากรูป บูชาเจ็ดพระพุทเจ้าแล้ว ยังมีศิลาจารึกกำหนดกาลเป็นไปของโลกนี้หลายพันปีต่อมากระทั่งบัดนี้ ให้ประจักษ์จริงทุกประการ เมื่อพระที่บึงกรพุทเจ้าปกครองธรรมกาลครบ 1,500 ปี ไปแล้ว ก็ถึง สมัยของพระศากยพุทเจ้า (ศุภนิมิตร, ม.ป.ป.ค : 92 - 93)

พระพุทธรองค์อุบัติในรัชสมัยโจวเจ้ออ่องอ่องเต้ แปรคำเดือนสี่ข้างจันพระบิดาคือ พระเจ้าสุทโธทนะ พระมารดา คือ พระนางมหายา ออกบรรพชาเมื่อพระชนมายุได้ 29 ชันษา พระที่บึงกรพุทเจ้าได้ชี้ชัดพยากรณ์ไว้ว่า จะสำเร็จเป็นพระพุทเจ้าในกาลข้างหน้าภายหลังที่ตรัส รู้แล้ว ได้โปรดแสดงธรรมอยู่สี่สิบเก้าปี ซึ่งพระอัครสาวกได้รวบรวมเป็นพระไตรปิฎกัมภรกรรม เป็นแสงสว่างแก่ชาวโลกมาสองพันกว่าปี พระธรรมคำสอนของพระองค์ชี้ให้เห็นจิตเดิมแท้ อันวิสุทธิ เป็นพุทชจิตของตนสอนให้ค้นหาธาตุแท้แห่งตนละสิ่งอันเป็นรูปธรรม นำจิตให้คินสู่นิพพาน พระองค์ได้รับการเทิดทูนว่า “พระสัมมาสัมพุทเจ้า”

พระอริยเจ้าเหลาจื่อ พระนามเดิมหลี่เอ้อ นามรอง ป่องหยัง คุณานามตัน อุบัติใน รัชสมัยโจวตั้งอว้ง ปี่มะเส็ง ณ เมืองฉู แคว้นฉิน เคยรับราชการเป็นผู้ตรวจราชการแทนพระองค์ หรือพระราชเลขาในพระเจ้าโจวจิ้งอ่องอ่องเต้ บิดาแซ่หัน นามฉียน นามรองเอี๋ยนปี่ มารดาจิงฟู ตั้งครรภ์ท่านเหลาจื่อ อยู่แปดสิบปีจึงได้กำเนิด ณ ใต้ต้นไม้ จึงเปลี่ยนมาใช้ แซ่สกุลลี่

หลังจากที่ท่านขงจื่อเดินทางมาเรียนรู้จริยธรรมจากท่านแล้ว ไม่นานต่อมาท่านก็ชี้ ควายออกไปนอกแคว้นทางด่านหนักู๊กวน มุ่งสู่ทิศตะวันตก เพื่อจะถ่ายทอดวิถีธรรมแต่เจ้าชาย สิทธิตะทะ ก่อนจะเดินทางถึงด่านหนักู๊กวน นายด่านนามว่าอันสีมองเห็นแสงฉัพพรรณรังสีพวยพุ่ง ขึ้นสู่ท้องฟ้าเบื้องหน้า อันสีนี้รู้ทันทีว่าผู้มีบุญญาธิการวิเศษกำลังจะผ่านมา เมื่อเห็นท่านเหลาจื่อ อจิงได้ก้มลงกราบขอให้ท่านแสดงธรรม ท่านเหลาจื่อได้โปรดเมตตาเขียนคัมภีร์ธรรมมอบให้ด้วย อักษรห้าพันคำ ชื่อว่าคัมภีร์คุณธรรม (เต้าเต้อจิง) อันลึกซึ้งเป็นแนวทางปฏิบัติธรรมอันสูงส่ง สำหรับสาธุชนรุ่นหลังสืบต่อมาจนทุกวันนี้ วิถีธรรมของท่านเหลาจื่อเป็นไปอย่างเรียบง่าย

ท่านให้เลี้ยงจิตให้สงบ กำหนดจิตที่สงบจนเกิดความสว่าง ละจากรูปสังขาร เข้าสู่ภาวะนิพพานให้
น้ำและไฟในกายเกิดคุณเนื่องกันจนวัชรญาณหรือจิตเต็มแท่งตัว

คัมภีร์ที่ท่านได้โปรดถ่ายทอดไว้มี คัมภีร์คุณธรรม (เต้าเต๋อจิง) คัมภีร์วิสุทธิสูตร
(ซิงจิ้งจิง) ท่านได้รับการเกิดทูลว่า “บิดาแห่งเต้า” วิถีธรรมของท่านขงจื้อ ดำเนินควบกันไปทั้งทาง
โลกและทางธรรม อยู่กับรูปแต่ไม่ติดรูป ให้พ้นรูปธรรม อรูปธรรม เข้าสู่นิพพาน วิถีธรรมนี้เป็นที่
คุ้นเคยกันไม่จำเป็นจะต้องแจ้ง สรุปคือ วิถีธรรมของศาสนาใหญ่ทั้งสามล้วนมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่จิต
คุณธรรมความดีงาม ที่แสดงออกล้วนปรากฏออกมาจากธาตุแท้ธรรมชาติ เมื่อธาตุแท้ธรรมชาติ
สว่างแล้วคุณธรรมทั้งหมดจะงดงามเที่ยงตรงเอง โดยมีต้องฝึกฝน ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อเข้าใจใน
ภาวะธรรมแห่งตนแล้ว ผลแห่งคุณงามจะเกิด” “เมื่อรากฐานมั่นคงแล้ว กิ่งก้านสาขาจะงอกงามเป็น
หลักธรรมตา”

เสียดายที่พุทธศาสนิกชนรุ่นหลังไม่ได้รับรู้วิถีแห่งจิตอันวิเศษโดยตรง สาธุศิษย์ใน
ศาสนาเต๋าก็ไม่ได้รับรู้เคล็ดลับรหัสคาถาอันแยบยลในการรวมศูนย์จิตวิญญาน สาธุศิษย์ในศาสนา
ปราชญ์ก็ไม่ได้รับวิถีแห่งจิตโดยตรง อักษรศาสตร์บัณฑิตทั้งหลาย ก็ได้แต่ชื่นชมหาคำแปลอัน
ไพเราะตามความหมายของตัวอักษรในคัมภีร์ หารู้ความแยบยลลึกซึ้งที่แฝงอยู่ในคำเหล่านั้น
ไม่ ความประณีตของการรู้จุดหยุดนิ่ง ไม่ยินไม่ยล รู้แจ้งสัจธรรม จิตแท้ปรากฏกลมเกลี้ยงเลี้ยงจิต
โน้มนำสำรวมจิต ผู้รู้ได้ไม่มีสักกี่คน เช่นนี้จึงทำให้ศาสนาของพระอรหันต์ทั้งสามใกล้กาลเสื่อมสูญ
ฉะนั้น การถ่ายทอดวิถีแห่งจิตอันแท้จริง จึงจำเป็นจะต้องบำเพ็ญกันตามหลักคำสอนของทั้งสาม
ศาสนาอย่างถูกต้องโดยไม่เอนเอียงจะต้องดำเนินตามหลักจริยมนิธรรมของศาสนาปราชญ์ ใช้
ความประณีตละเอียดอ่อน สุขุมคัมภีร์ภาพในการประกอบจิตตามแนวปฏิบัติของศาสนาเต๋อ และ
รักษาศีลปฏิบัติบำเพ็ญตามหลักศาสนาพุทธ การปฏิบัติบำเพ็ญตามอหยาตัย จะช่วยให้อายุวัฒนะ
ปฏิบัติบำเพ็ญอย่างจริงจัง อาจบรรลุธรรมสำเร็จมรรคผล อันเป็นเรื่องที่พึงตระหนักสำหรับผู้บำเพ็ญ
วิถีอนุตตรธรรมนี้สั่งสอนผู้คนด้วยหลักสัจธรรม เอาความดีเข้าแปรเปลี่ยนความชั่ว เมื่อเข้าสู่วิถี
ธรรมแล้ว ไม่ว่าจะป็นนิสัยความเคยชิน เสพติดเลวร้าย อบายมุขใดๆ จะต้องขจัดออกไปให้หมด
สิ้นชี้แจงให้ทุกคนเข้าใจถึงภัยอันตรายของมันค่อยๆ ชักนำชี้ชวนให้เกิดจิตสำนึกดี ให้รู้สภาพ
ความเป็นจริง รู้คุณรู้โทษตกเตือนห้ามปรามให้เหมาะกับลักษณะนิสัยของแต่ละคน จะด้วยทางตรง
หรือทางอ้อมก็ตาม ที่สุดคือจะต้องให้บรรลุจนกว่าเขาผู้นั้นจะกลับตัวกลับใจเป็นคนดี ต้นกำเนิด
ของศาสนาทั้งสามเกิดจากหลักสัจธรรมเดียวกัน แม้จะต่างภาษาคำนิยม แต่เนื้อแท้เป็นหลัก
สัจธรรมเดียวกัน ศาสนาทั้งสามเกิดขึ้นตามวาระอันควร สนองรับกับยุคสมัย ล้วนเป็นงาน
กลมกล่อมจิตใจของผู้คนแทนเบื่องบน จุดยังเปลี่ยนแปรความชั่วร้ายให้เป็นคุณ และเปลี่ยนแปลง
คนเลวให้เป็นคนดีนั่นเอง ยิ่งกว่านั้นศาสนาเต๋ามีหลักการบำเพ็ญให้จิตว่างเป็นหลัก ระวังรักษา
จิตญาณคืนสู่นิพพาน ศาสนาพุทธให้ละสังโยชน์ ตัดกิเลสความทุกข์กังวล หมั่นหมองทั้งปวง
เพื่อให้จิตได้วิมุติสุขเข้าสู่ภาวะนิพพานเช่นกัน ศาสนापราชญ์ให้เห็นแจ้งในจิตประภัสสรแห่งตนใช้
ชำระกิเลสตัณหาจนหมดสิ้นเป็นความบริสุทธิ์โดยแท้เช่นเดียวกับหลักสัจธรรมของฟ้า

หลักสัจธรรมของฟากี้คือ ธาตุแท้ความตั้งงามจิต หมายถึง ความสงบนิพพาน ซึ่งนิพพานก็คือ สัจธรรมนั่นเอง จะเห็นได้ว่าศาสนาทั้งสามล้วนเกิดจากหลักเดียวกันคือ “นิพพาน” ศาสนาพุทธให้ บำเพ็ญหมิ่นธรรมชั้นตรีคือ สู่ความเป็นหนึ่ง ให้จิตสงบเป็นธรรมญาณแห่งตน ศาสนาเต๋า ให้บำเพ็ญ จิตฝึกกรรมญาณประคองธาตุกำเนิดรักษาความเป็นหนึ่งไว้ ศาสนาปราชญ์ให้โน้มน้าจิตกล่อม เกลี้ยงกรรมญาณ ประคองจิตจุดกลางสู่ความเป็นหนึ่งที่รู้แจ้ง แม้การถ่ายทอดวิถีธรรมของสาม ศาสนาจะต่างกัน แต่ล้วนมาจากหนึ่งอันเป็นต้นกำเนิดเดียวกันมีจุดเริ่มต้นที่จิตเช่นกัน จากสัจ ธรรมเดียวกันแยกออกเป็นสามศาสนา อุปมาดั่งกายสังขารเดียวกันที่แบ่งออกเป็น กายธาตุ พลัง ธาตุ และวิญญาณธาตุ ฉะนั้น ศาสนาทั้งสามได้รวมกันเป็นหนึ่ง เป็นนิมิตรหมายของการเก็บงาน เพื่อกลับคืนสู่ภาวะนิพพาน แต่เดิมมาล้วนเป็นจิตสมบูรณ์อีกทั้งรวมกันเป็นหนึ่ง พระพุทธเจ้า ที่รับภาระโปรดสัตว์ครั้งใหญ่ในแต่ละธรรมกาล คือ

- 1) พระที่บังกรพุทธเจ้าครั้งธรรมกาลยุคเขียว ก่อน 5,000 ปี ลงมา
- 2) พระศากยพุทธเจ้าครั้งธรรมกาลยุคแดง ก่อน 2,500 ปี ลงมา
- 3) พระศรีอารีย์ ซึ่งทรงพระภาระเก็บรวบรวมกรรมญาณให้คืนสู่นิพพานให้ได้มากที่สุด

เป็นครั้งสุดท้ายในธรรมกาลยุคขาวนี้

ในการอุบัติพระภาคครั้งที่แปดในยุคปัจจุบันเมื่อไม่นานมานี้ พระองค์อุบัติในปลาย ราชวงศ์ถังที่ประเทศจีน ทุกคนรู้จักพระองค์ในพระภาค “พระสงฆ์ถุกยาม” ด้วยพระลักษณะอ้วน ขาว มือหนึ่งถือถุกยาม มือหนึ่งถือลูกประคำและไม้เท้า ครองผ้าเปิดอกเปิดพุง ให้เป็นปริศนาธรรม อยู่ตลอดเวลา พระองค์โปรดสัตว์เทศนากล่อมเกลาจิตใจผู้คนอยู่ทั่วเมือง เพิ่งฮว่า มณฑลเจ้อเจียน อันกว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งมีลำดับพงศาวดารตั้งพระนามต่อไปนี้

- 1) พระโพธิธรรม (จาริกจากประเทศอินเดียสู่ประเทศจีนในสมัยพระเจ้าเหลียงอู่ตี้)
- 2) พระธรรมจารย์เสินกวน
- 3) พระธรรมจารย์เซ็งซัน
- 4) พระธรรมจารย์ เต้าซัน
- 5) พระธรรมจารย์ หงเหยิ่น
- 6) พระธรรมจารย์ ฮู่เหิง (เว่ยหล่าง)
- 7) พระธรรมจารย์ ไป๋อวีจัน และหม่าตวนหยัง
- 8) พระธรรมจารย์ หลัวอู่ฉวิน
- 9) พระธรรมจารย์ หวงเต๋อฮุย
- 10) พระธรรมจารย์ อู่จื่อเสียง
- 11) พระธรรมจารย์ เหอชู่
- 12) พระธรรมจารย์ เอวี่ยนทู่ยอัน
- 13) พระธรรมจารย์ หยังหวนชวี และสวีหวนอู่
- 14) พระธรรมจารย์ เอี่ยวเฮ้อเทียน

- 15) พระธรรมอาจารย์ หวังเจี๋ยอี้
- 16) พระธรรมอาจารย์ หลิวชิงชวี
- 17) พระธรรมอาจารย์ ลู่จิ่งอี (พระบรมธรรมมาจารย์จินกง)
- 18) พระธรรมอาจารย์ กวางปี้ และซุนซู่เจิน

1.2 หลักธรรมอนุตตรธรรม

หลักธรรมที่สำคัญของอนุตตรธรรม ดังนี้ (ศุภนิมิต, ม.ป.ป.ก : 1 - 100)

1.2.1 เคารพฟ้าดิน ฟ้าพ่อ ดินแม่

นำเนื่องคุณประโยชน์เต็มที่ไม่ล้างผลาญทรัพยากร เทิดทูน จริ่งใจ ประหยัด ใช้สอย มีคุณธรรม สำนวณกาย วาจา ใจ ไม่ลามกอนาจาร ไม่กล่าวโทษฟ้าดิน ดังตัวอย่าง สมัยราชวงศ์หมิง ปีหนึ่งที่มีฝนแล้งเฉียดตาย แล้วจ้จราชฎร้องทุกขี้ให้ผู้ว่าฯ ช่วยขอฝนจากฟ้า แต่ทำพิธีก็ครั้งฝนก็ยังไม่ตก คีนหนึ่งผู้ว่าฯ ฝันเห็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาบอก “พรุ่งนี้จะมีชายคนหนึ่งถือร่มเข้าเมืองมาเขาจะขอฝนได้” วันรุ่งขึ้นชายชราถือร่มเข้าเมืองมาจริง ๆ ชายชราปฏิเสธ บอกว่าไม่เคยทำพิธีนี้มาก่อน แต่ก็ลองดูเพื่อช่วยชาวเมือง ขณะทำพิธีฝนตกลงมาอย่างไม่น่าเชื่อ ชายชราเป็นใครวอนขอต่อเบื้องบนอย่างไรหรือสุดท้ายได้ความว่า ท่านเป็นคนธรรมดา เพียงแต่มีความเคารพจริงใจต่อฟ้าดินเสมอมา ทุกวัน 1 คำ 15 คำ จะชำระกายให้หมดจด กราบไหว้ฟ้าดิน ถือศีลกินเจอย่างเคร่งครัด ถ้าออกนอกบ้าน ระหว่างทางหากจำเป็นจะต้องขับถ่ายจะกางร่มปิดบังจนมิดชิด มิให้อูจาด นัยน์ตาแก่ฟ้าดิน

1.2.2 บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สำนึกพระคุณ

ย่าเกรงไม่หยาบคุยล่วงเกิน กราบไหว้ บูชาบริสุทธ์ใจ ไม่ลื้มที่ได้บนบานสัญญาไว้ เจริญรอยตามแบบอย่าง ประกาศความศักดิ์สิทธิ์ดังตัวอย่าง พระเจ้าเหลียงอู่ตี้ เคยกราบเรียนถาม พระอาจารย์จี้กงว่า พระองค์เคยทำอะไรไว้ จึงได้เกิดมาเป็นฮ่องเต้ พระอาจารย์ตอบว่า “เคยเกิดเป็นไส้เดือนชอบฟังธรรม จากนั้นแปรเป็นต้นว่านน้ำ ต่อมาเป็นชายตัดฟัน สละหมวก กุ้ยเลยไม่ใฝ่ปกป้ององค์พระด้วยจิตปรารถนาว่าเป็นพระอุโบสถ ความเคารพบูชานี้จริงใจยิ่งใหญ่ จึงได้มาเสวยบุญวาสนาเป็นฮ่องเต้ในชาตินี้”

1.2.3 รักษาดีชื่อสัตย์ต่อหน้าที่

ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ขยันหมั่นเพียร อบรมกุลบุตรกุลธิดาอย่าให้เสียหาย ช่วยกันเสริมส่งแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ดังตัวอย่าง ฉินซีฮ่องเต้ กลืนกินทั้งหกบ้านเมืองน้อยใหญ่ ทำลายราชวงศ์ฟงศ์เผ่าเกือบหมดสิ้น เหลือแต่ราชบุตรองค์น้อยของเมืองเอว้ยที่หาไม่พบ จึงตั้งรางวัลอย่างงามนำจับ หากใครปิดบังไว้จะฆ่าให้หมดสติโคตร มีผู้หวังดีมาบอกแม่หมของราชบุตรว่า “ถ้ารู้ว่าราชบุตรอยู่ที่ไหน ก็ไปรับรางวัลเสียดีกว่าที่จะหาเรื่องร้ายใส่ตัว” แม่หมตอบอย่างเจ็บแค้นว่า “เราไม่รู้ แม้รู้ก็ไม่บอก เราจะต้องตายก็ยอม หน้าที่รับเลี้ยงก็เพื่อให้อยู่รอด ไม่ใช่ส่งให้ไปตาย หากเพื่อเงินทอง แล้วยอมทรยศต่อชาติ ต่อหน้าที่ แม้มีชีวิตต่อไป

ก็ไร้ประโยชน์” แม่นมชุกซ่อนราชบุตรหลบหนีเรื่อยไป สุดท้ายเมื่อไปพักเหนื่อยข้างบึงใหญ่ ถูกทหารฉินซีพบเข้าหมดหนทางไม่ ทหารยิงธนูเข้าใส่แม่นมเป็นเกราะกำบังราชบุตรไว้ ราชบุตรปลอดภัย แต่แม่นมร่างพรุนไปด้วยลูกธนู ถึงสิบสองดอก ฉินซี-ฮ่องเต้แม่จะโหดเหี้ยม แต่เมื่อได้รับความเป็นจริงนี้ยังรู้สึกสะเทือนใจ สั่งให้กรมวังตั้งโต๊ะเซ่นไหว้วิญญาณอีกทั้งแต่งตั้งพี่ชายของแม่นมให้เป็นขุนนาง เพื่อแสดงความสำนึกผิดต่อแม่นม

1.2.4 เซ็ดชูจริยธรรม

อบรมตน ย้อนมองสองตน เป็นแบบอย่างที่ดี อยาบประมาณความพลาดผิด ตริกคิตรียะอย่าดูแคลนความดีเพียงน้อยนิด ตั้งใจเสริมสร้างความดี ดังตัวอย่างขุนพลกลางชั้น เขตเมือง หนันทง มีวัดมหาอริยะที่ศักดิ์สิทธิ์มากวัดหนึ่ง วันหนึ่งแม่ของเด็กหนุ่มกตัญญูป่วยหนัก เขาจึงไปบนบานอธิษฐาน “หากแม่หายป่วยจะมาถวายรูปแต่เข้าเป็นคนแรก” ไม่กี่วันผ่านไป แม่หายป่วยจริง รุ่งขึ้น เขาตื่นแต่เช้ามีดขึ้นเขาไปตะวันเพ็งจะทอแสง แต่ในกระถางมีรูปถวายไป นานแล้วหลายดอก เขารู้ว่ามาสายไป คิณนั้นเขาจึงค้างแรมที่กระท่อมกลางเขา หวังว่ารุ่งนี้จะเข้า กว่านี้ เข้าตรู่วันรุ่งขึ้น เขารีบขึ้นไปวัด ปรากฏว่ามีใครเพิ่งถวายรูปไปก่อนแล้วอีก เขาจึงถามคนที่นั่นว่าใครหรือที่มาเข้ากว่านี้ เขาตอบว่าไม่เห็น เด็กหนุ่มไม่สบายใจที่ไม่อาจแก้บน เช่นนี้จะ กลับไปบอกแม่ได้อย่างไร ขณะทอดถอนใจอยู่นั้น ภิกษุชรารูปหนึ่งเห็นเข้า ถามไถ่ได้ความว่า จึง บอกแก่เด็กหนุ่มว่า “สวมรองเท้าฟางของหลวงพ่อไปสิ” จะได้ถวายรูปเป็นคนแรกเข้าวันรุ่งขึ้นเขา ได้ถวายรูปเป็นคนแรกจริง เมื่อเอารองเท้ามาคืน เขาถามหลวงพ่เพราะเหตุใด หลวงพ่อว่า “เพราะพระมหาอริยะเจ้าไม่ชอบให้คนสวมรองเท้าหนังถวายรูปเป็นคนแรก” วันนั้นเด็กหนุ่มแก้บน แล้วก็เดินชมวัดไปได้เห็นกลองหนังใบใหญ่ จึงร้องทักเสียงดังว่า “ไม่ชอบรองเท้าหนังแต่ทำไมใช้ กลองหนัง” พอเด็กหนุ่มทักท้วงขาดคำ หนึ่งกลองพลันระเบิดกระจุก มหาอริยะเจ้าถูกเด็กหนุ่มหยัน เรือหนึ่งกลอง จึงได้เรียกพระเวทย์มาสั่งการว่า “จงตามดูเด็กคนนี้ผิดพลาดอะไรให้บ่อย” พระเวทย์รับพระบัญชา แต่สามปีผ่านไปล้วนต้องขึ้นชมว่า “เด็กหนุ่มกตัญญู เซ็ดชูจริยธรรมงดงามทุก อิริยาบถ” วันหนึ่ง เห็นเด็กหนุ่มเลือกข้าวเปลือกในขามข้าวออกมาวางไว้บนโต๊ะ พระเวทย์คิดว่า เดี่ยวจะได้บ่อยเป็นผลงานสักชิ้นหนึ่งเถิด แต่สุดท้าย เด็กหนุ่มได้หยิบข้าวเปลือกขึ้นมาขบเนื้อข้าว กินทิ้งแต่เปลือกไป เอาผิดไม่ได้อีก วันหนึ่งอากาศร้อนจัด เด็กหนุ่มเดินทางไกลผ่านไร่แดง กระหายน้ำจึงเข้าไปเก็บแตงกิน ก่อนจากไป พระเวทย์คิดว่าป่วยการจะจับผิดติดตาม ถือแสเส้นนี้ ไปก็ไร้ประโยชน์จึงโยนแสทิ้งแล้วกลับไปรายงานต่อมหาอริยะเจ้าว่า “สามปีไม่อาจบ่อยดีเด็กหนุ่ม กตัญญูได้เลย” มหาอริยะเจ้าตอบว่า “ดีแล้ว กลองของเราถึงซึ่งด้วยผ้าเถิด” รูปบูชาของพระเวทย์ ตามวัดต่างๆ จะถือน้ำประจําองค์ แต่ที่วัดนี้องค์พระเวทย์ไม่มีแส กลองที่วัดไหนๆ ก็ชิงด้วยหนัง แต่กลองที่วัดนี้ชิงด้วยผ้า ชายหนุ่มลูกกตัญญูไม่เพียงเซ็ดชูจริยธรรมสำรวมตน ยังเป็นผลให้สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์พลอยได้รับอิทธิพลความดีไปด้วย

1.2.5 กตัญญูต่อพ่อแม่

เคารพบูชาดูแลรักษาใส่ใจ เอาใจให้สุขสบาย รักษาป่วยไข้ ช่วยแก้ปัญหาให้คลายกังวล หนุนนำให้ทำบุญทำทาน ให้ทำนวางใจพึ่งพาอาศัยไม่ทุกข์ร้อน ไม่ทำร้าย ไม่ทำลายตนเอง ดังตัวอย่างเช่น พระเจ้าโจวเหวินฮวงเป็นฮ่องเต้ที่สูงส่งด้วยคุณธรรม เป็นลูกกตัญญูที่เลื่องชื่อไปทั่วแผ่นดิน ประณิบัติรับใช้พระบิดาอย่างหาที่ติมิได้ ตื่นบรรทมทุกเช้าจะต้องเข้าไปดูแลถามทุกข์สุขของพระบิดามารดา ก่อนบ่ายตอนค่ำ ก็ทำเช่นนี้เป็นประจำวันละสามครั้ง พระองค์เอาใจใส่ทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับพระบิดามารดา จนกระทั่งข้าราชการบริพาร ลูกหลานต่างซาบซึ้งทำตามในรัชสมัยของพระองค์จึงมีแต่ความสุขสมาน สิบราชวงศ์ นานถึงแปดร้อยสามสิบเจ็ดปี สามสิบเจ็ดชั่วคน บุญวาสนาทุกอย่างล้วนเกิดจากความกตัญญู ส่งผลดลบันดาลให้เป็นไป

1.2.6 เคารพครูอาจารย์

เชื่อฟังตั้งใจศึกษาสืบต่อปฏิบัติคุณธรรมความดี เชิดชูบูชา รับผิดชอบต่อสังคม ด้วยบิดามารดาตน ประพฤติสูงส่งตั้งงามอย่าให้ได้อายแก่พระองค์ท่านดังตัวอย่าง ในสมัยตงฮั่น บุคคลสำคัญคนหนึ่ง ในสมัยนั้นนามว่าอู่เจา เมื่อครั้งเป็นเด็กได้พบอาจารย์กัวหลินจง ก็รู้สึกเคารพรักทันที เขาบอกแก่เพื่อนร่วมเรียนว่า “อาจารย์ที่สอนอ่านท่องพระคัมภีร์นั้นหาได้ง่าย แต่จะหาอาจารย์ที่สอนให้เป็นอาจารย์ได้นั้นหายาก” อู่เจาเคารพดูแลอาจารย์กัวหลินจงเป็นอย่างดี ให้ป่าวไพร่ที่บ้านรายล้อมรับใช้ทุกอย่างมิให้บกพร่อง ครั้งหนึ่งอาจารย์อยากกินข้าวต้มฝีมือของอู่เจา แต่พอชิมดูก็เอ็ดตะโรให้ไปต้มมาใหม่ ต้มครั้งที่สอง ครั้งที่สามก็ตวาดให้ไปต้มมาใหม่ ครั้งที่สี่ อาจารย์จึงยิ้มออกมาได้แล้ว กล่าวว่า “อาจารย์ทดสอบเจ้าสี่ครั้งเจ้าก็ยังคงรับใช้หน้าชื่นตาบานแสดงออกถึงความเคารพจริงใจ” อาจารย์ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้อู่เจาจนหมดสิ้น สมกับที่เป็นศิษย์เคารพครูอาจารย์ด้วยความจริงใจ

1.2.7 สัตย์จริงต่อเพื่อน

ไม่คิดคดทรยศ ไม่หลอกลวงหวังผล ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ชักจูงนำพาให้ตกต่ำเสียหาย จริงใจให้แก่กันจนกว่าวันตาย ดังตัวอย่าง พ่อค้าชาวเรือคนหนึ่ง เรือล่มร้องตะโกนให้คนช่วยตั้งรางวัลทันทีหนึ่งร้อยตำลึง เรือประมงฝั่งตรงข้ามรีบจ้ำเรือมาช่วย เสร็จแล้วพ่อค้าจ่ายรางวัลให้เพียงสิบตำลึง ข้าพุดจาตูกฎว่า “เท่านี้ก็มากกว่ารายได้หาปลาทั้งวันของท่านแล้ว” ชาวประมงได้แต่เจ็บใจที่ช่วยคนขาดความสัตย์จริงใจ ต่อมาไม่นาน เรือของพ่อค้าชนหินแก่งพลิกคว่ำอีก เผอิญชาวประมงก็ไปหาปลาอยู่แถบนั้น คนบนฝั่งเรียกชาวประมงให้ออกเรือไปช่วย เขาตอบว่า “คนขาดความสัตย์จริงอย่างนี้มีชีวิตไปก็ไร้ค่า ปล่อยเขาไปตามกรรมเถิด”

1.2.8 สมานฉันท์ต่อเพื่อนบ้าน

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารีช่วยเหลือ สมานน้ำใจไมตรี ปกป้องอุ้มชูดูแลกัน เพื่อนบ้านใกล้ชิดสนิทเหมือนญาติ ดังตัวอย่าง เมื่อครั้งผู้จั้น ไปรับตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองผิงเอวี่ยนนั้น เป็นเวลาที่บ้านเมืองเกิดจลาจลพิชผลขาดแคลน ประชาชนอยู่อย่างแร้นแค้น ผู้จั้น จึงกล่าวแก่ภรรยาว่า “เราจะกินอยู่อย่างปกติสุขได้อย่างไร ในขณะที่ประชาชนหิวโหย เขาทั้งหลาย

คือเพื่อนบ้านของเรา” ผู้ว่าฯ กับภรรยาสะท้อพ้อสมบัติทุกชิ้นจนหมดตัว ช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนเพื่อนบ้าน ความกรุณาอารีครั้งนั้นส่งผลให้ท่านได้เป็นเจ้าเมือง อีกทั้งได้ทายาทสืบต่อเป็นเจ้าเมืองอีกหลายชั่วคน

1.2.9 ละบาปบำเพ็ญบุญ

เคราพยาเกรงเทพดาฟ้าดิน ละอายต่อบาป กำราบจิตไม่ผิตซ้ำ กล้าหาญตัดสินใจเริ่มต้นใหม่ให้ถึงที่สุด ดังตัวอย่าง เซวียเอวี่ยน มุขมนตรีเมืองเอี้ยน มีจิตริษยา เห็นใครได้ดีเป็นต้องอิจฉาตาร้อน เห็นใครเปลื้องปล้ำชอบซ้ำเติมตีใจ เขาเป็นขุนนางใหญ่มาตลอดชีวิตไม่เคยเห็นใครดี ไม่เคยยกย่องเชิดชูคนเก่ง ไม่เคยนำเสนอคนดีมารับใช้บ้านเมือง เขามีลูกชายสามคน คนโตปกติ สองคนเล็กเจ็บป่วยพิการ ไม่นานคนโตทำผิดไปตายในคุก เซวียเอวี่ยนเริ่มได้คิด ผิดบาป เกิดจากตัวเขา จึงกลับใจใฝ่คุณธรรมสร้างสมกุศลผลบุญ สุดท้ายยังเหลือลูกชายไว้สืบสกุลได้หนึ่งคน

1.2.10 ฐิปฏิบัติในคุณสัมพันธห้า

(1) พ่อ แม่กับลูก

ตั้งตัวอย่าง ชายคนหนึ่งชื่อจางอี่ จิตสำนึกดี เขาจะจูดรูปของขมาต่อโทษผิดของตนเองเป็นประจำทุกวัน จนกระทั่งซาบซึ้งถึงพญายม คืนหนึ่ง พญายมได้เอาสมุดดำหนึ่งเล่มใหญ่มาทูลแล้วบอกว่า โทษผิดบาปใหม่ไม่มี บุญกุศลคุณความดีชดเชยโทษเก่าไปเหลือเพียงเรื่องเดียวที่ลบล้างไม่ได้ คือ เมื่อเด็กไปเกี้ยวข้าวินา เคยถลึงดาโกรธพ่อ อีกทั้งกระแทกเสียงตอบโต้เป็นอาการเหยียดหยามลบหลู่ผู้มีพระคุณยิ่ง จะลบล้างได้ โดยกตัญญูต่อพ่อแม่ให้มากขึ้น อีกทั้งตักเตือนคนหนึ่งพันคนให้อ่อนน้อมต่อพ่อแม่ จึงอาจลบล้างได้ เพราะพ่อแม่คือฟ้าดินของลูก คือชีวิตของลูก คือพระของลูก มิให้ดูถูกได้เลย

(2) ผู้ใหญ่กับผู้น้อย

ตั้งตัวอย่าง พระเจ้าถังไท่จงหลี่ชื่อหมิน ทรงพระปรีชาล้ำเลิศ พระองค์รู้จักใช้คน ยอมรับฟังความคิดเห็น ปฏิบัติต่อขุนนางด้วยจริยธรรมสูงส่งด้วยพระเดชพระคุณข้าราชการบริพารทุกคนเคารพรักเป็นที่สุด จะมีแต่ขุนนางอุยเจิงเท่านั้นที่ดูอย่างกับตีเสมอ แต่แท้จริงแล้วอุยเจิงเป็นขุนนางที่ ชื่อสัตย์ จงรักภักดีและเป็นขั้ววิญญูณของพระเจ้าถังไท่จงที่เดียว หากพระองค์คิดผิด พุดผิด ทำผิดเมื่อไร อุยเจิงเป็นต้องทักทวนทันที อะไรที่เป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง อุยเจิงจะสู้ไม่ถอย อะไรเป็นโทษจะระงับยับยั้งเต็มที่ พระมเหสีของพระเจ้าถังไท่จงงามพร้อมด้วยกาย วาจา ใจ และปัญหาเป็นที่ปรึกษาที่ดีอยู่เบื้องหลัง วันหนึ่งพระเจ้าถังไท่จงกลับเข้าวังในอารมณ์เสียฮึดฮัดว่า “ต้องฆ่าให้ได้ๆ อุยเจิงมันซกจะมากไป คัดค้านกลางท้องพระโรงไม่ไว้หน้ากันเลย ต้องฆ่ามันให้ได้ มเหสีผู้แสนดีเลี้ยงออกไปสวมชุดพิธีใหญ่เข้ามาถวายพระพรว่า “ฮ่องเต้ผู้ทรงคุณธรรมบารมีจึงได้ขุนนางดีอุ้มชูถวายหัวต่างกับฮ่องเต้ทรราช ลมจมนเพราะชอบขุนนางสอพลอ” ฮ่องเต้ยิ้มออกมาได้ครั้งหนึ่ง พระองค์จะไปล่าสัตว์ พออุยเจิงได้ทราบก็รีบไปเฝ้าทันที ทุกอย่างเตรียมพร้อมแล้วแต่พระองค์ไม่มีท่าทีว่าจะออกเดินทาง อุยเจิงจึงทูลถามว่า “มีเหตุขัดข้องอะไร”

พระองค์ตอบว่า “เกรงว่าท่านจะโกรธเอา จึงเปลี่ยนใจไม่ไปแล้ว” เมื่ออยู่จึงตาย พระเจ้าถึงไท่จง โศกเศร้าตรัสว่า “สองกระจกแต่งกายได้งาม สองอดีตรู้ความเสื่อมรุ่ง สองคนจะเข้าใจได้หรือเสีย เรารักษาสามวิเศษนี้ ป้องกันความผิดพลาดเสมอมา บัดนี้เราได้สูญเสียหนึ่งวิเศษไปเสียแล้ว”

(3) สามีกับภรรยา

จิ้งเต๋อ เป็นแม่ทัพใหญ่ในราชวงศ์ถัง ติดตามพระเจ้าถึงไท่จงฮ่องเต้ออกรบชนะศึกทุกทิศ ฮ่องเต้ปูนบำเหน็จรางวัลมากมาย อีกทั้งจะยกพระธิดาให้จิ้งเต๋อปฏิเสธว่า “ภรรยากระหม่อมแม้จะขี้ริ้วโง่เขลา แต่เราพร้อมทุกข์กันมาตั้งแต่ต้น ซึ่งจะทำร้ายจิตใจนางนั้นหาได้ไม่” คุณสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ต่างรักษาความเที่ยงธรรมด้วยจริยธรรมต่อกัน ความเจริญย่อมยั่งยืน

(4) พี่กับน้อง

เด็กหนุ่มสวีอู่สมัยฮั่น พ่อแม่ตาย ทั้งน้องเล็ก ๆ สองคนไว้ให้เลี้ยงดู สวีอู่ทำไร่ไถนาพาน้องไปนั่งดูกลางคินอ่านหนังสือ พาน้องมานั่งฟัง พร้อมกับบอรรถคุณธรรม น้องโตขึ้นเริ่มดีอีวัน สวีอู่เสียใจ ลูกเขาโขกศีรษะหน้าป้ายบูชาพ่อแม่ ขอโทษที่เป็นพี่ได้ไม่ดี น้องคิดได้สงสารพี่ จึงค่อยทำตัวเป็นเด็กดี สวีอู่อายุสามสิบแล้วยังไม่ยอมแต่งงาน กลัวจะทำให้พี่น้องต้องเห็นห่างกัน นายอำเภอไต้ยินกิตติศัพท์ของสวีอู่ จึงถวายรายงานฮ่องเต้ซาบซึ่งจึงเรียกตัวสวีอู่ไปรับราชการ สวีอู่จัดการให้น้องทั้งสองมีครอบครัว เข้ารับราชการมั่นคงแล้ว จากนั้นจึงค่อยจัดการกับชีวิตครอบครัวของตัวเอง ร่วมต้นกึ่งก้านต่างตระกูล อยาต้องราวฉานด้วยปากเป่า พบกันหนึ่งครั้งแก้กว่าแก้อีกชาติใดเล่าพี่น้องคลานตาม

(5) เพื่อนกับเพื่อน

หลิวเอี้ยนฮุย เป็นคนสมัยซ่ง ขอยืมเงินเพื่อนมารักษาดำห่าสืบท่าลิ่ง เงินหมดไป ตัวก็ต้องตาย ก่อนตายได้เรียกลูกชายมาสั่งเสียเรื่องนี้ไว้ ลูกชายสู้ทำงานเก็บหอมรอมริบจนได้เงินครบห้าสิบล่าลิ่ง แล้วนำไปคืนแก่เพื่อนของพ่อ ปรากฏว่า เพื่อนของพ่อก็ตายเสียแล้ว จึงคืนให้แก่ลูกชายของเพื่อนพ่อ ลูกชายเพื่อนพ่อไม่กล้ารับไว้ บอกว่าพ่อไม่เคยเอ่ยถึง ไม่มีลายลักษณ์อักษรขอหยิบขอยืม เขาเองก็ไม่ได้รู้เห็นเรื่องนี้ จะรับไว้ได้อย่างไร ลูกชายหลิวเอี้ยนฮุยกล่าวว่า “พี่ท่านไม่ได้รู้เห็นเรื่องนี้ แต่พ่อของเราทั้งสองรู้เห็น เราเองก็ได้รับปากจะเป็นธุระให้พ่อ ขอให้เห็นแก่ความเป็นเพื่อนที่จริงใจต่อกันระหว่างพ่อของเราทั้งสอง ได้โปรดรับไว้ด้วยเถิด” ภายหลังความเป็นเพื่อนระหว่างพ่อยังได้ก่อเกิดเพื่อนแท้รุ่นต่อไป คือ ลูกชายของพ่อทั้งสอง

1.2.11 คุณธรรมแปด

(1) กตัญญู

ที่มณฑลซันตง อำเภอก้วนเหยา มีสะพานชื่อว่า “สะพานกตัญญูเซี่ยวชินเฉียว” ปีหนึ่งฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน น้ำที่เคยไหลเอื่อยแต่เช้า ไหลแรงสูงขึ้น บิดาเงินอวี้อิน จะรีบข้ามฟากไปทำธุระถูกน้ำพัดพาไป ลูกโตขึ้นแม่เล่าเรื่องนี้ให้ลูกฟัง เงินอวี้อินเจ็บปวดใจนักสาบานว่า จะสร้างสะพานให้ความปลอดภัยแก่คนข้ามฟากให้ได้ พอเป็นหนุ่มทุกวัน

เขาจะมายืนริมฝั่งน้ำแบกคนอ่อนแอข้ามฟากไปมา ใครให้ค่าบริการเขาจะรวบรวมไว้ เวลาผ่านไปสิบปี เก็บเงินได้พอสมควรแล้ว เขาซื้อวัสดุจ้างลงมือสร้างสะพานเองด้วย เงินอวีนบอกล่าวแก่พ่อที่หายไปใ้แม่หน้าว่า “ลูกกราบขอโทษที่โตช้าไป”

(2) พี่น้องปรองดอง

พี่น้องคู่หนึ่ง พี่ชายใช้จ่ายฟุ่มเฟือย พ่อพ่อตายเขารับจัดแบ่งมรดกออกไปทันที ห้าปีผ่านไปพี่ชายลุ่มจม มีหนี้ท่วมหัว มีหนี้ก่อนวันตรุษจีนน้องชายเชิญพี่สะใภ้มากินข้าวรวมญาติ ซึ่งทั้งสองเตรียมการจะหนีหนีพ่อดี หลังอาหาร น้องชายประกาศว่า “สมบัติของพ่อแม่ยังเหลืออยู่ที่ฉันครึ่งหนึ่ง ขอยกให้เป็นมรดกแก่พี่ชาย ขอให้เก็บรักษาไว้เพื่อเซ็ดชูวงศ์ตระกูล ส่วนหนี้สินที่พี่ทำไว้ น้องจะทำมาหากินช่วยจ่ายให้” ว่าแล้วก็มอบกุญแจทุกอย่างให้ สัญญาเก่าที่แบ่งมรดกคนละครึ่งก็เอาเผาไฟยกเลิกไป น้องชายพูดกับภรรยาตนว่า “ไม่ต้องเสียดาย สมบัติหาได้ใหม่ พี่ชายมีคนเดียว เขาเกียจคร้าน ฉันขยัน เธอมีมโนธรรม ถึงอย่างไรเราก็ไม่ตกต่ำ” ทุกอย่างเป็นจริงตามสัจธรรม

(3) จงรักภักดี

หวังซุนกู่ เป็นขุนนางใหญ่ในพระเจ้าฉินหมินอ่อง ขณะลี้ภัยหวังซุนกู่กับฉินหมินอ่องคลาดกัน หวังซุนกู่จึงเดินทางกลับบ้าน พอถึงบ้านมารดาทันทแทนที่จะดีใจ กลับตำหนิลูกว่า “เมื่อลูกออกจากบ้านแต่เช้ากลับมาเวลาค่ำ แม่เฝ้ายืนคอยอยู่หน้าประตูบ้าน เมื่อลูกออกจากบ้านตอนค่ำไม่กลับบ้าน แม่ไปชะเง้อคอยอยู่หน้าทางเข้าหมู่บ้าน บัดนี้ต้องเต้หายไปลูกยังจะกลับมาทำไม” หวังซุนกู่ละลายแก่ใจรีบออกไปตามหาฮองเต้ และรวบรวมกำลังพลสี่ร้อยนายปราบข้าศึกจนราบคาบฟื้นฟูเมืองฉินขึ้นมาได้

(4) ความสัตย์

ชายคนหนึ่งชื่อเจ็งสูทง พ่อแม่หมั้นหมายลูกสาวสกุลเซียะในหมู่บ้านให้เขาไว้ตั้งแต่เด็ก ต่อมาเขาสอบขุนนางได้ สาวคู่หมั้นเกิดเจ็บป่วยจนพูดไม่ได้ ญาติผู้ใหญ่บอกให้เขายกเลิกการหมั้นนั้นเสีย แล้วหาสาวใหม่สูทงตอบว่า “เมื่อตอนขอหมั้น เรายังปกติดี บัดนี้ หากเราไม่รับเธอ แล้วใครจะรับ” สูทงรักษาสัตย์ธรรม ครบครวัและการทำงานจึงยังยืนราบรื่นตลอดชีวิต

(5) จริยธรรม

สมัยขุนศึก หลังจากขุนนางเมธี ลิ่นเซียงหยู ได้ยกระดับเป็นมหามนตรีแล้ว ขุนพลเหลียนพอที่คิดว่าตนมีความดีความชอบเหนือกว่าก็เดือดดาลใจ หาทางสบประมาทลิ่นเซียงหยูให้ได้ลิ่นเซียงหยูพยายามหลีกเลี่ยงไม่ประจันหน้ากับขุนพลมีคำถามว่า “เหตุใดท่านจึงเกรงกลัว ขุนพลนั้ก” ท่านตอบว่า “การที่เมืองฉินมหาอำนาจไม่กล้ารุกรานบ้านเมืองเราก็เพราะมีข้าพเจ้ากับขุนพลหากสองเสื่อสุ่กันเอง ฝ่ายหนึ่งเสียหาย บ้านเมืองจะมีเป็นอันตรายหรือที่ข้าพเจ้าหลบท่านขุนพลด้วยจริยา ก็เพราะเป็นห่วงบ้านเมือง” พอขุนพลได้รู้เรื่องนี้ละอายใจมาก ขุนพล “เปลือยเสื่อคาบไม้” อย่างนักโทษไปคุกเขาขอโทษลิ่นเซียงหยูที่จวนทั้งสองทำความเข้าใจกันอย่างผู้มีจริยธรรมอันงดงามจากแก่นใจ

(6) มโนธรรม

หวังเจิง เป็นนักศึกษาครั้งที่เดินทางไปสอบในเมืองหลวง ต้องพักแรมระหว่างทาง คีนนั่นมีเสียงร้องให้ดังมาจากข้างบ้าน จึงถามเจ้าของบ้านที่เขาอาศัยพักอยู่ว่า “เป็นใครเหตุใด” ได้รับความตอบว่า “เป็นแม่ลูก ลูกสาวจะต้องถูกเอาตัวไปใช้หนี้” วันรุ่งขึ้น หวังเจิงรีบไปดูความเป็นจริง ชัดเจนแล้วจึงมอบเงินจำนวนพอเพียงให้แม่ของหญิงสาว และบอกว่า “ฉันขอหมั้นหมายหญิงสาวไว้อีกสามวันจะมาตักแต่งให้รีบเอาเงินนี้ไปไถ่ถอนตัว” สามวันผ่านไป ว่าที่เจ้าบ่าวยังไม่เห็นมา วันที่สี่ วันที่ห้าจึงมีคนเอาจดหมายของหวังเจิงมาให้มีข้อความว่า “ปรารถนาเพียงช่วยแก้ปัญหา มิได้หวังการตอบแทน ไม่ใช่อุบายล่อลวง เกรงจะไม่กล้ารับเงินไว้ ขออภัยขอให้สบายใจ” ภายหลังหวังเจิงสอบได้ที่หนึ่ง และได้ตำแหน่งขุนเมือง

(7) สุจริต

เราต่างรู้จักขุนนางปราชญ์หวังหยั่งหมิง ผู้สูงส่งด้วยคุณธรรมความรู้แห่งราชวงศ์หมิงเป็นอย่างดี แต่น้อยคนนักจะรู้จักหวังฮัว บิดาของท่านซึ่งเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตผู้ทรงคุณธรรมเช่นกัน เมื่อวัยเด็กหกปี ท่านเก็บทองที่ทางเดินได้ก้อนหนึ่ง นั่งรอเจ้าของทองอยู่ตรงนั้นทั้งวันกระทั่งเขากลับมาพบเจ้าของทอง ถามเด็กน้อยว่า “เก็บได้แล้วทำไมไม่เอาไปเลยล่ะ” เด็กน้อยตอบว่า “เพราะมันไม่ใช่ทองของข้าพเจ้า” สุจริตธรรมเป็นบุญกุศลส่งผลให้ท่านได้กุศลบุตรคือท่านหวังหยั่ง หมิง ที่ประวัติศาสตร์ต้องจารึกเกิดขุนไว้

(8) ละอายต่อบาป

เจิ้งสัวหนั้น เป็นขุนนางสมัยซ่ง เป็นคนแกร่งกล้าเที่ยงตรง หลังจากราชวงศ์ซ่งถูกราชวงศ์เอวียนกลืนกินแล้ว ก็ไม่ยอมรับราชการกับฮ่องเต้องค์ใหม่เลย อีกทั้งเตือนย้าต๋นให้รู้ละอายที่ไม่อาจรักษาแผ่นดินซ่งไว้ได้ เจิ้งสัวหนั้นเป็นจิตรกรอดีตที่มีฝีมือดี สันตักการวาดกลั้วไม้ดิน แต่ทุกภาพจะไม่วาดพื้นดิน มีคนถามว่า เพราะเหตุใด ตอบว่า “ท่านไม่รู้หรือว่าเราหมดสิ้นแผ่นดินแล้ว”

1.2.12 จรรโลงคุณวิเศษในพระธรรมคำสอนของศาสดาทั้งห้า

ชื่อสัตย์ เที่ยงตรง จงรัก ให้อภัย ใจกว้าง อริยสัจสี่ พรหมวิหารธรรม สงบ บริสุทธ์ไม่ยึดหมาย ใส่งิ่ง จริงแท้ ไม่แปรปรวน ความรักแผ่ไพศาล รักศัตรูของท่าน พระศาสดาทั้งห้าที่กล่าวถึงคือ บรมครูจอมปราชญ์ขงจื้อ ศาสนาปราชญ์ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธ พระอริยปราชญ์เหล่าจื้อ ธรรมศาสนา (เต๋า) พระมูฮัมหมัด ศาสนาอิสลาม พระเยซูเจ้า ศาสนาคริสต์ ทุกพระองค์ล้วนโปรดประทานคำสอนอันเป็นแก่นแท้แห่งธรรมไว้ให้ชาวโลก แก่นแท้แห่งธรรมของทุกพระองค์ ไม่ว่าจะแสดงไว้ด้วยพระวจนะต่างกันอย่างไรในภาษา หรือว่าแ่งมุมล้วนเป็นแนวทางนำเข้าสู่การจรรโลงศาสนามิให้เสื่อมถอย ล้วนเป็นแนวทางนำเข้าสู่การบำเพ็ญให้เป็นประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน เพื่อสันติธรรมแห่งโลก ล้วนเป็นไปเพื่อการหลุดพ้นจากวัฏฏะสงสาร บรรลุสู่วิมุตติภาวะเป็นที่สุดทั้งสิ้น ทุกศาสนาจึงมีคุณวิเศษอันพึงเข้าให้ถึงปฏิบัติตามและจรรโลงไว้

1.2.13 ปฏิบัติตามการปกครอง จตุธรรม และประเพณีโบราณอันดีงาม

1.2.14 ชำระจิตใจให้ผ่องแผ้ว

รอบคอบสำรวมระวัง ไม่ปล่อยใจไปตามอารมณ์กิเลส ตัณหาย้อนมอง ส่องตน หาคความผิดพลาดบกพร่อง ลด ละ โลก โกรธ หลง แก่ไข สงบใจทำสมาธิ เห็นความเป็น อนิจจังของสรรพสิ่ง ดังตัวอย่าง ผู้บำเพ็ญท่านหนึ่งเล่าให้ฟังว่า ในวันเดียวกัน เรื่องเดียวกัน ท่าน ได้รับทั้งบาปและบุญเรื่องมีอยู่ว่า มีคนหาบเหรียญสตางค์เดินมาเหนื่อย นั่งพักลงบนหาบนั้น พอ ข้าพเจ้าเห็นเข้าตกใจรีบร้องบอกเขาว่า “บนเหรียญมีรูปพระเจ้าแผ่นดินนั่งทับไม่ได้” อีกคนหนึ่งก็ หาบตามกันมาเหนื่อยก็นั่งกับเขาด้วย ข้าพเจ้าก็ตะโกนบอกอีกว่า “นั่งทับตัวหนังสือไม่ได้นะ” ยัง ไม่ทันขาดคำ กลุ่มของเขาก็คงมีคนหนึ่งก็หาบตามมาถึง นั่งพักบนหาบเหรียญสตางค์เหมือนกัน คราวนี้ข้าพเจ้าคร้านที่จะพูดแล้วปล่อยตามเรื่องเขา คั้นหนึ่ง จิตญาณของข้าพเจ้าได้ไปท่องนรก ได้เห็นสมุดบันทึกบาปบุญของตนเองจึงได้รู้ว่า ความปรารถนาดีสองครั้งแรกได้บุญกุศล ครั้งที่สาม เกียรติคุณเป็นคะแนนลบ ฉะนั้น เราจึงต้องมี จิตปรารถนาดีไว้เสมอ

1.2.15 อาศัยกายเนื้อบำเพ็ญธรรมจริง

กายเนื้อธาตุดินน้ำลมไฟ ธรรมญาณชีวิตจริง จิตเป็นนายกายเป็นบ่าว อย่า เอาอารมณ์เป็นนาย ใช้กายสังขารให้เป็นประโยชน์ให้คุ้มค่ากับเวลาไม่ยาวนาน ดังตัวอย่าง เกอฝิน ขุนนางใหญ่มณฑลเจิ้นเจียง จะทำความดีน้อยใหญ่ทุกวันไป มิให้ว่างเว้นตลอดระยะเวลาสี่สิบปีที่ผ่านมาเพื่อถามว่า “ทำอะไรจึงจะเรียกว่าความดี” เกอฝินชี้ให้ดูแผ่นดินปูทางตรงหน้าแล้วว่า “แผ่นดินกระดกขึ้น คนเดินจะสะดุดหกล้ม เป็นแล้วช่วยวางใหม่ให้ตรงเรียบ กิ่งไม้กีดขวางเกะกะ ทางเท้าเป็นหลุมเป็นบ่อ ช่วยคนทุกข์ร้อน จูงคนตาบอด ช่วยเด็กตกน้ำ หากใส่ใจจะมีสิ่งให้ทำ ความดีได้ทุกที่ทุกเวลา” “ข้าพเจ้าไม่เคยละเลยที่จะใช้กายวาจาใจนี้ ให้เป็นกุศลประโยชน์คุณความ ดีเลย” ขุนนางเกอฝินกล่าวในที่สุด

1.2.16 ฟื้นฟูสภาวะธรรมของธรรมญาณในตน

ทำใจให้เป็นธรรมชาติ อย่าผูกมัดยึดหมายก่อนจะมีเรามีเขา ก็ไม่มีทั้งเรา และเขา เมื่อเกิดมีเรามีเขาในที่สุดก็ไม่มีทั้งเราและเขา ดังตัวอย่าง แต่ก่อนมีริดาเศรษฐีคนหนึ่ง สะสวยมีเสน่ห์น่ารัก แต่หน้าเสียดายที่ต่อมาเธอเกิดเจ็บป่วยชুবผอม จนทำให้เบื่อชีวิต คั้นหนึ่ง มาร คนหนึ่งมาเข้าฝันบอกเธอว่า เขาก็คือมารโรคร้ายที่สิงสู่อยู่ในตัวเธอ หญิงสาวคิดว่ามารคงพิสมัยใน ความงามของเธอเป็นแน่ จึงได้มาสิงสู่ จึงบอกแก่มารว่า “สาวสวยกว่าฉันอยู่บ้านเหนือทำไมไม่ไป สิงสู่เขาล่ะ” มารตอบว่า “ไปมาแล้วแต่เขาไม่ได้ เพราะจิตของเธอบริสุทธิ์สว่างเกินไป” พอหญิง สาวตื่นจากความฝัน หลันก็ตื่นจากความมืดบอกกลุ่มหลงในโลกียวิสัย เธอบอกแก่ตนเองว่า “ฉัน จะต้องทำใจให้บริสุทธิ์สว่างเหมือนสาวบ้านเหนือคนนั้นให้ได้ จากนั้นไม่นานอาการเจ็บป่วยของเธอ ก็ค่อยๆ หายไป จนสมบูรณ์แข็งแรงแต่ก่อน

1.2.17 ส่งผลแห่งจิตภาวะ มโนธรรม และพลังธรรมอันวิสุทธิแห่งตน

เข้าถึงจิตภาวะเดิมที่อันสงบใสด้วยความสำรวมตั้งใจ เข้าถึงปัญญาการุณย์ หมายพลังธรรมของจิตเดิมแท้ใช้ภาวะและพลังธรรมของจิตเดิมแท้ให้เกิดคุณ ดังตัวอย่าง สวีเหิง เป็นคนในรัชสมัยเอวี่ยน เมื่อเยาว์วัยเคยลี้ภัยไปกับกลุ่มผู้ใหญ่ ระหว่างทางอากาศร้อนจัด ทุกคนกระหายน้ำมาก ต่างมองหาวางจะมีน้ำให้แก้กระหายได้บ้างไหม ก็ได้เห็นต้นสาเลื้อยข้างหน้า จึงพากันแย่งชิงขึ้นต้นสาเลื้อย เหลือแต่เด็กชายสวีเหิง ที่ยังคงนั่งพักผ่อนกรวดทรายอยู่เหมือนเดิม ผู้ใหญ่ที่เก็บสาเลื้อยมาได้ถามว่า “ไม่ยากกินบ้างหรือ” เด็กชายตอบว่า “ไม่ยากเพราะเจ้าของเขาไม่ได้อนุญาต” เจ้าข้าเจ้าของที่ไหนกันลี้ภัยล่องหน้าเราไปหมดแล้ว” เด็กชายว่า “ต้นสาเลื้อยไม่มีเจ้าของเฝ้า แต่จิตใจของเราเองก็ไม่มีเจ้าของเฝ้าอยู่ด้วยหรือ

1.2.18 ช่วยตนให้เป็นคนสมบูรณ์

อีกทั้งช่วยผู้อื่น ก่อเกิดคุณธรรมคงไว้ ก่อเกิดคุณประโยชน์คงไว้ ก่อเกิดผู้วางเพลิงได้คนร้ายต้องโทษประหารทั้งครอบครัว ขุนนางอีกั๋วกงจึงถามขุนนางฝ่ายลงอาญาว่า “หากผู้กระทำผิดเป็นขุนนางล่ะ จะต้องโทษสถานใด” ตอบว่า “ปลดออกจากตำแหน่งหน้าที่” อีกั๋วกงพิจารณาดูแล้วเห็นว่าอีกสิบกว่าชีวิตในครอบครัวคนผิดจะต้องตายไปทั้งๆ ที่ไม่มีส่วนผิดด้วย ซึ่งชีวิตของเขาเหล่านั้นยังจะสร้างคุณความดีได้ คิดแล้วจึงทำหลักฐานผูกมัดตนรับผิดแทนเสียเอง ท่านถูกปลดออกจากตำแหน่ง ส่วนอีกสิบกว่าชีวิตรอดตาย คั้นหนึ่งเทพตามมาเข้าฝันอีกั๋วกงว่า “ในโลกมีแต่เขาจะป้ายโทษเพื่อความอยู่รอดของตัวเอง แต่ท่านกลับยินดีเสียสละตนเองเพื่อให้โอกาสแก่ผู้อื่นเราจะให้ท่านไว้” “เคราฮ่องเต้” (ลักษณะเคราจะบ่งบอกบุญวาสนา) และได้รับเชิญไปเป็นมุขมนตรีของบ้านเมืองโดยเร็ววัน ทุกอย่างเป็นจริงตามนั้น

1.2.19 ช่วยตนให้บรรลุธรรมทั้งช่วยผู้อื่น

บรรลุความเข้าใจต้องแท้แล้วต้องสาธยายให้คุณแก่ผู้อื่นต่อไป บรรลุการปฏิบัติอันเห็นผลได้จริงแล้วต้องนำไปให้คุณแก่ผู้อื่นต่อไปบรรลุความสุขสงบอันยั่งยืนแล้วต้องโอบอุ้มหนุนนำให้คุณแก่ผู้อื่นต่อไป ดังตัวอย่าง สุเมธดาบส ขณะบำเพ็ญในฐานะพระโพธิสัตว์เพื่อการบรรลุ พระสัมมาสัมโพธิญาณอยู่นั้น ได้พิจารณาค้นหาธรรมอันจะยังความสำเร็จได้ ก็ได้ค้นพบการบำเพ็ญบารมีตามลำดับ คือ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยะบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และอุเบกขาบารมี พระองค์สนทนเองให้บรรลุ อีกทั้งสองผู้อื่นเพื่อให้บรรลุด้วยว่า “จงให้ทานดูภษาชนะที่วางคว่ำลง” (ให้จริง ๆ) “จงบำเพ็ญศีล รักษาศีลให้บริบูรณ์ในกาลทุกเมื่อ” “จงมุ่งหน้าต่อเนกขัมมะ เพื่อแสวงหาทางหลุดพ้นไปจากภพ” “จงสอบถามเรียนรู้กับบัณฑิตผู้มีปัญญาทุกท่านโดยไม่เลือกตลอดกาลทั้งปวง” “จงระครองความเพียรไว้ให้มั่นคง ระครองใจไว้ทุกเมื่อ ไม่ย่อหย่อนในทุกอิริยาบถ” “มีใจแน่วแน่ไม่ยินดียินร้ายอดทนต่อการยกย่องและเหยียดหยาม” “จงมีวาจาแน่นอนไม่เป็นสองไม่เดินออกจากวิถีทางในสัจจะทั้งหลาย” “จงเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในอธิษฐานบารมีทุกเมื่อไป” “จงเป็นผู้มีเมตตาตั้งฝืนที่แผ่ความเย็นออกไปให้เสมอกัน” และ “จงเป็นผู้มั่นคงดูจตุราชูใจทุกข ในสุขทุกเมื่อ” พระโพธิสัตว์

สุเมธดาบสได้บำเพ็ญตนจนบรรลุแล้วอีกทั้งยังได้ให้ข้อธรรม เพื่อโน้มนำสั่งสอนผู้บำเพ็ญเพียร ต่อมาด้วยจิตปรารถนาให้มวลเวไนยได้บรรลุด้วยการปฏิบัติเช่นนี้ เรียกได้ว่าช่วยตนให้บรรลุอีกทั้ง ช่วยผู้อื่นด้วย

1.2.20 จุดช่วยโลกให้สงบสุข

โลกเสียหายด้วยคนขาดมนุษยธรรม ศีลธรรม คุณธรรม จึงแก้ไขโดยไวจาก ต้นเหตุ คือน้ำพุจืดเดิมแท้ กลับตัวกลับใจเริ่มต้นใหม่ มีคำกล่าวที่ว่า “หากฟ้ามิได้ให้บรมครูจอม ปราชญ์ขงจื้ออุบัติมา โลกจะเป็นรัตติกาลอันมืดมิด” คนแก่ขาด “มนุษยธรรม” เรียกรู้ “ศีลธรรม” ไป ก็ได้แต่รู้กฎเกณฑ์ หากความเป็นมนุษย์ใหม่โน้มนำนั่นก็คืออี ไม่มีโลก โกรธ หลง ย่อมกำเริบ ฤทธิ์ ทำให้หลุดไปจากกรอบของศีลธรรมได้ทุกเมื่อ เช่นนี้จึงไม่ต้องพูดถึง “คุณธรรม” ที่พึงพูนเพิ่ม เสริมส่งตนให้ อุดหนุน เสียสละด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ต่อใครๆ ได้ ท่านบรมครูจอม ปราชญ์ขงจื้อจึงพร่ำสอนศิษย์ให้เอาแก่นแท้สูงส่งถึงมาของจิตใจ คือ เหยินแสดงความเป็น “คน” เอาอี มโนธรรมสำนึกในมนุษยธรรมที่ “คน” พึงเป็นมาปฏิบัติต่อกัน เอาหลี่ จริยธรรมที่พึงเป็นผู้ อ่อนน้อมอะลุ่มอล่วย ไม่ฉกฉวยแย่งชิง แสดงความเป็นชีวิตสว่างจากฟ้า เพื่อการอยู่ร่วมกันโดย สันติ เอาจื่อ ปัญญาในสภาวะธรรมนำพาตนให้พ้นความชั่วร้ายภัยพาล แสดงความเป็นคน ประเสริฐล้ำเลิศกว่าสัตว์อื่นใดในโลก เอาชิน สัตยธรรมที่กำหนดตนมิให้โลเลเหลาะแหละเป็นกรอบ รอบล้อม “เบญจธรรม” ดังกล่าวให้ครบถ้วนพูนพร้อมอยู่ทุกเมื่อ เช่นนี้ โลกก็จะสงบสุขได้ ท่านบรม ครูจอมปราชญ์ขงจื้อมั่นหมายจะใช้หลักสัจธรรมนี้ จุดยังใจคน ท่านจึงนำศิษย์จากริกไปตาม บ้านเมืองต่างๆ เพื่อหวังจะให้เจ้าเมืองทั้งหลายเข้าใจและทำตาม หากเมื่อเจ้าเหนือหัวเจ้าชีวิต รักษาเบญจธรรมได้ ไพร่ฟ้าก็ยอมปฏิบัติตาม การนี้ไม่เพียงแต่ท่านบรมครู คือ ท่านปราชญ์เมิ่งจื่อ ซึ่งห่างจากท่านขงจื่อเกือบสองร้อยปี ยังได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะสืบสานมาย “จุดช่วย โลกให้สงบสุข” ต่อไปในครั้งโบราณ หากขาดเสียซึ่งจริยปราชญ์จุดยังจิตใจใฝ่ต่ำของผู้คนไว้เป็น ช่วงๆ ดังนี้ ป่านะนี้ผู้คนในโลกไม่รู้อะไรจะยิ่งตกต่ำลงไปแล้วถึงขั้นไหน ท่านปราชญ์เมิ่งจื่อกล่าวว่า “โลกจมลง ช่วยได้ด้วยวิถีธรรมเทียนชี่นี้ เอวี่ยนจื่ออ้อเต้า” “อนุตตรวิถี อี้ก้วนเต้า” “วิถีแห่งจิต” จุดยังหนุนนำพื้นฟูจิตเดิมแท้ ในยุคกาลที่โลกกำลังจมลงสู่ความหายนะในทุกๆ ภาวะ ที่ผู้คนก่อ เหตุกันเองขณะนี้ทำให้มีผู้ตื่นตัวตื่นใจใครจะจุดช่วยโลกให้สงบสุขกันมากมายเขาเหล่านั้น หลังจากได้รับวิถีธรรมแล้วจึงต่างพยายามปฏิบัติบำเพ็ญถือศีลกินเจ ช่วยตนให้เป็นคนสมบูรณ์ อีกทั้งช่วยผู้อื่น ช่วยตนให้บรรลุธรรม อีกทั้งช่วยผู้อื่นจี้ลี้เหยิน และจี้ตำตำเหยิน ช่วยจุดยัง สภาวะเสื่อมของโลกรมนุษย์และที่สูงสุดคือ ก่อเกิดความสงบสุขสดใส

1.2.21 แปรเปลี่ยนกล่อมเกล่าจิตใจผู้คนให้ดีงาม

ไม่หลงตามสมัย ไม่หลงตัวตามความพอใจ ไม่ทำตัวตกต่ำไปตามผีเปรต อสุรกาย จงตามรอยจริยาที่คิดชอบ ปฏิบัติชอบ และไปชอบแล้ว ทุกคนเป็นครู เป็นนักเรียน พึง สอน พึงเรียนรู้อริยศาสตร์ ดังตัวอย่าง ศิษย์เอกเอี้ยนหุ่ย กราบเรียนถามท่านบรมครูขงจื่อว่า “เหยิน คือ อย่างไร” บรมครูสอนว่า “เอาชนะอารมณ์ตนเอง พื้นฟูจริยธรรมความอ่อนน้อม คือ

เหยียน (แก่นแท้ของจิตเดิมแท้เป็นเช่นนี้) วันใดที่ทุกคนเอาชนะอารมณ์ตนเองน้อมตนฟื้นฟู จริยธรรมได้ให้เหล่าฟ้านี้คืนสู่อันเป็นแก่นแท้ (ทุกคนจิตใจตั้งงามมีการุณยธรรม) ดังนี้แล้ว การจะ เข้าถึงแก่นแท้ได้นั้นก็เป็นด้วยตนเองหรือด้วยผู้ใดเล่า” ศิษย์เอกเอี้ยนหุยกกราบเรียนถามอีกว่า “จุดเริ่มต้นควรปฏิบัติอย่างไร” ท่านบรมครูตอบ “มิชอบด้วยจริยธรรมอย่างมอ มิชชอบด้วย จริยธรรมอย่างฟิง มิชอบด้วยจริยธรรมอย่างพุด มิชอบด้วยจริยธรรมอย่างกระทำ อันแก่นแท้ของชีวิต (จิต) นั้น มีความรักปรารถนาดีสิ่งที่ตนมิพึงปรารถนาอย่าให้แก่ผู้อื่น ตนพึงกำหนดตนอีกทั้งช่วย คนให้กำหนดตน ตนพึงบรรลุดน (แก่นแท้) อีกทั้งช่วยคนให้บรรลุดน” พระโพธิสัตว์ พระพุทธะ พระอริยเจ้าทั้งหลาย โปรดทำการทุกอย่างก็ล้วนเป็นไปเพื่อการเจริญธรรมเป็นที่ตั้ง ทั้งโดย ทางตรง ทางอ้อม ก็เพื่อกล่อมเกล่าจิตใจผู้คนให้ตั้งงามเป็นเป้าหมาย พระพุทธองค์ทรงสอนให้มี เมตตาการุณา พระเยซูคริสต์สอนให้มีความรักแผ่ไพศาล ก็ล้วนเป็นการกล่อมเกล่าเพื่อนำเข้าสู่แก่น แท้ทั้งสิ้น

1.2.22 เพื่อเอกภาพและสันติธรรมแห่งโลก

จิตวิญญาณร่วมอุทรธรรมมารดา กายาร่วมโลกสงครามโจรภัยทำลายพี่น้อง ของตนเองอย่าให้ยึดเยื้อต่อไป จงมุ่งหมายสร้างรากฐานเอกภาพสันติธรรม ดังตัวอย่าง ดร.ซุนยัต เซิน บิดาประเทศจีน (กั๋วฟู่ซุนจง ชันเซียนเซิง) จากนายแพทย์แผนปัจจุบันไปสู่นักปฏิวัติ ปลด แอกที่ชาวแมนจูเอามากดขี่ข่มเหงชาวจีนเยี่ยงทาส เมื่อหนึ่งร้อยกว่าปีก่อน ต้องผจญทุกข์ผจญภัย เกือบเอาชีวิตไม่รอดนับครั้งไม่ถ้วนก็เพราะ “หวังให้โลกเป็นเอกภาพ มีสันติธรรม” ไม่ต้องการเอา รััดเอาเปรียบเหยียบย่ำทำลาย หยุดยั้งการทำสงคราม กดขี่บีบตา สร้างความทุกข์ทรมานกายใจ ให้แก่มนุษยชาติ ท่านใช้เวลาหลายสิบปีในชีวิตของท่านทั้งหมดดกอบกู้อิสรภาพ สร้างสันติธรรม อย่างชอบธรรม จนกระทั่งร่างกายทรุดโทรม เจ็บหนัก วันที่สิบสองมีนาคม ปีหมินกั๋วที่สิบสี่ท่าน หมดสติ แต่พลังแห่งความมุ่งมั่นภายในทำให้ท่านยังคงเปล่งเสียงคำว่า “สันติภาพ สันติภาพ พยายาม พยายาม ช่วยชาติ” จนสิ้นลมหายใจ

สรุปได้ว่า อนุตตรธรรม คือ คำสอนจากศาสดาที่สำคัญ 3 ท่าน คือ พระพุทธเจ้า ท่าน ขงจื้อ และท่านเล่าจื้อ อนุตตรธรรมเป็นวิถีธรรมที่นำไปสู่นิพพาน พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ความเป็นพุทธะมีอยู่ในทุกคน ทุกคนจึงมีสิทธิเท่าเทียมกันในการที่จะรับธรรมและปฏิบัติธรรม เพื่อชำระจิตใจให้สะอาด รัตนะ 3 ประการ ของอนุตตรธรรม คือ ญาณทวาร รัศคาถา และลัญจกร

ญาณทวาร คือ ประตูดุทวาร ที่ธรรมญาณผ่านเข้าออกเพื่อกลับคืนสู่นิพพาน

รัศคาถา คือ สัจจคาถาที่ถ่ายทอดจากปากสู่จิต

ลัญจกร คือ สัญลักษณ์ตราประทับของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นหลักฐานของผู้ได้รับวิถี

อนุตตรธรรม

อนุตตรธรรมมีความกตัญญูเป็นคุณธรรม ที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นต้นกำเนิดของความดีงาม เป็นคุณธรรมสำนึกควรปฏิบัติรักษาที่คนจะขาดเสียมิได้ จุดมุ่งหมายของอนุตตรธรรม คือ การทำให้ทั้งโลกเป็นครอบครัวเดียวกัน ประชาชนของประเทศต่างๆ มีความรักใคร่กันอยู่กันด้วยความสงบปราศจากสงคราม ทำให้สังคมและโลกซึ่งเต็มไปด้วยความวุ่นวายและความขัดแย้ง มีสันติสุข และสันติภาพอย่างแท้จริง คำสอนของอนุตตรธรรมส่วนใหญ่สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา เข้ากันได้ไม่มีอะไรขัดแย้งกัน พระพุทธศาสนาและอนุตตรธรรม จึงร่วมมือและประสานงานกันในการพัฒนาจิตใจของคนให้สูงขึ้น พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้น พัฒนาสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย พัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและมั่งคั่ง และสร้างโลกที่เต็มไปด้วยปัญหาและความขัดแย้ง ให้เป็นโลกที่น่าอยู่ยิ่งขึ้นเป็นโลกที่มีสันติสุข และสันติภาพอย่างแท้จริง

1.3 ทฤษฎีความเชื่อและทฤษฎีของการพัฒนา

1.3.1 ทฤษฎีความเชื่อ

“ลัทธิ” คือ “เรื่องเบื้องต้นของศาสนา” หรือ “จุดเริ่มของศาสนา” เมื่อต่างฝ่ายต่อเนื่องถึงกันดังนี้ จึงไม่มีทางจะแยกออกจากกันได้ ถ้าจะแยกกันให้ได้จริงๆ ก็แยกได้เพียงรูปศัพท์ แยกได้เพียงพูดว่าลัทธิ คือ คำสอนเฉพาะกลุ่มเฉพาะพวก ซึ่งมีความหมายแคบกว่า “ศาสนา” การจะเรียกว่า ลัทธิ ศาสนารวมกันไป หรือเรียกว่า ศาสนาโดยลำพังจึงถูกต้องด้วยกันทั้งสองอย่าง (เสถียร พันธ์รังษี, 2542 : 13) ศาสนาตามความหมายในพุทธศาสนาเป็นคำสอน เป็นธรรมสากลสำหรับสังคม เป็นเครื่องประดับประดาสังคมให้ตั้งอยู่ได้ ช่วยขัดเกลาสังคมให้พ้นจากความดูร้ายมาสู่ความเห็นอกเห็นใจรักใคร่สามัคคีกัน ศาสนามิได้เป็นสมบัติของชาติหนึ่งกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ทางแห่งการปฏิบัติธรรมในศาสนาเพื่อความเรียบร้อยของสังคมนั้น ย่อมมีแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศและสังคม ต้องเป็นการปฏิบัติไม่เกี่ยวกับการเมือง ตราบใดที่มีการเมืองเข้ามาผสมอยู่ในธรรมที่สังคมปฏิบัติ หรือตราบใดที่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมของสังคมนั้นๆ การปฏิบัตินั้นไม่ใช่เรื่องของศาสนาในที่นี้ โลกปัจจุบันมีลัทธิปกครองบ้านเมืองอยู่หลายลัทธิ เจ้าของลัทธิแต่ละคนได้พยายามนำลัทธินั้นๆ มาเป็นเครื่องสร้างประโยชน์โดยยึดศาสนาในสังคมเป็นเครื่องมือ ที่สุดศาสนาในสังคมนั้นๆ ก็กลายเป็นลัทธิการเมืองไปทั้งหลักปฏิบัติและผู้ปฏิบัติ (เสถียร พันธ์รังษี, 2542 : 15)

พฤติกรรมและความเชื่อ สังคมอินเดียก่อนพุทธกาลคือก่อนที่จะกำเนิดพุทธศาสนานั้น ชาวอินเดียส่วนใหญ่เคารพนับถือเทพเจ้าต่างๆ มากมาย ทั้งที่เป็นเทพระดับสูงในศาสนาพราหมณ์ ฮินดูและเทพเจ้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและอำนาจลึกลับ ประชาชนมักจะประกอบพิธีกรรมบูชาบวงสรวง เช่น สังเวยภายในบ้านของตนเองเป็นประจำ โดยมีรูปเคารพและเช่นสังเวยบรรพบุรุษ สวดขอพรหรือสรรเสริญพระเจ้า นอกจากนี้ก็มีพิธีกรรมใหญ่ ซึ่งจัดทำได้เฉพาะชนชั้นสูงในสังคม เช่น กษัตริย์ พราหมณ์ เศรษฐีคหบดี ขุนนางทั้งหลายมีการประกอบพิธีกรรมด้วยการเช่นสังเวย บูชายัญ ด้วยธัญญาหารดีๆ ตลอดจนสิ่งมีชีวิต สัตว์ รวมทั้งคน โดยการ

เผา เข้าไฟกองใหญ่ด้วยเชื่อว่า การเผาไฟจะทำให้สิ่งที่นำมาสังเวยถึงเทพเจ้าโดยตรง เทพเจ้ากินไปได้ด้วยการเผาทำลายของไฟ นักบวชบางลัทธิก็บูชาไฟเป็นพระเจ้า ซึ่งต่อมาพระพุทธเจ้าได้เสร็จไปโปรดพวกขฤหัสถ์สามพี่น้อง ผู้มีบริวารมาก พวกนี้นับถือบูชาไฟ บำเพ็ญสมาธิตบะแรงกล้า มีผู้คนนับถือมากมาย ยิ่งประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธาในการประกอบพิธีกรรมมากเท่าใด ก็เสมือนมีดสองคน คือมีผลดีต่อนักบวชผู้ประกอบพิธีกรรม ทำให้พวกนี้ร่ำรวย และมีฐานะที่คนทั่วไปยำเกรง เพราะเป็นผู้ประกอบพิธีติดต่อกับพระเจ้า แต่ประชาชนก็กลับยิ่งหลงงมงาย เพราะการทำพิธีบูชาตัณหาเปลี่ยนแปลงและทารุณโหดร้าย ลึกลับมากขึ้นทุกที และยังสิ้นเปลืองเงินทองเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคม (นงเยาว์ ชาญณรงค์, 2542 : 61) ทฤษฎีของการพัฒนาการ มนุษย์เกิดมามีทั้งดีและไม่ดี อันเป็นผลมาจาก “กรรม” หรือการกระทำในอดีตและปัจจุบัน จึงทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระพุทธองค์ พระองค์ได้แบ่งมนุษย์เป็น 4 ประเภท หรือเปรียบเทียบนั้ 4 เหล่าได้แก่

- 1) มนุษย์ประเภทบัวเหนือน้ำ เป็นคนดี พร้อมจะรักษาความดี และพัฒนาตน
- 2) มนุษย์ประเภทบัวปริ่มน้ำเป็นคนดี พร้อมจะรักษาความดี และพยายามจะพัฒนาตน
- 3) มนุษย์ประเภทบัวใต้น้ำเป็นคนดีจะต้องได้รับการพัฒนา
- 4) มนุษย์ประเภทบัวในโคลนตม เป็นคนที่ยากในการพัฒนา

พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมีสาเหตุ ดังบทสวดในการบำเพ็ญกุศลผู้ล่วงลับไปแล้ว ตอนหนึ่งว่า “...กรรมปัจจัยโย อาหารปัจจัยโย อินทรีย์ปัจจัยโย...” แสดงว่ากรรมหรือการกระทำ อาหารและอินทรีย์หรือร่างกาย ล้วนเป็นสาเหตุหรือปัจจัยอันมีผลต่อพฤติกรรมและชีวิตของมนุษย์ หรือในบทสวดบังสกุลตอนหนึ่งว่า “อนิจจํ วตสํ ชารา...” เป็นการให้แนวคิดหรือภูมิปัญญาแก่มนุษย์ว่าชีวิตเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงแท้ เมื่อมีเกิด ก็มีแก่ มีเจ็บ และตายในที่สุด เป็นเรื่องตามปกติวิสัยของมนุษย์ มนุษย์ประกอบด้วย ร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทางชีววิทยาในการส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม ถ้าร่างกายปกติและจิตใจปกติ จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่ดีได้ ทั้งเป็นพฤติกรรมที่ดีต่อตนเองและต่อผู้อื่นด้วย ในทางตรงข้ามถ้าร่างกายผิดปกติ และหรือจิตใจผิดปกติ จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ ทั้งพฤติกรรมที่เป็นผลร้ายแก่ตนเอง เช่น การทำร้ายตนเองและเป็นผลร้ายต่อผู้อื่น เช่น การทำร้ายผู้อื่นหรือทั้งทำร้ายผู้อื่นและทำร้ายตนเองด้วยมนุษย์ที่มีจิตสำนึกดี มีสติอยู่กับตัวอยู่เสมอ จะแสดงพฤติกรรมส่วนใหญ่ดี ทั้งกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม เช่น

ด้านกายกรรมจะคิดก่อนทำ และคิดตรวจสอบให้รอบคอบก่อน อาจพิจารณาถึง “ผล” ที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย

ด้านวจีกรรมจะคิดก่อนพูด คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่นด้วย และพูดไพเราะน่าฟัง

ด้านมโนกรรม จะคิดถึงผู้อื่น หวังดีต่อผู้อื่น และอยากจะช่วยเหลือผู้อื่น

ในทางตรงข้ามถ้ามนุษย์มีจิตสำนึกไม่ดี หรือขาดสติ ขาดสัมปชัญญะอยู่เสมอ จะแสดงพฤติกรรมมีแนวโน้มในทางไม่ดี ทั้งกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม เช่น

ด้านกายกรรม จะทำอะไรไม่ค่อยคิดหน้าคิดหลัง ชอบทำอะไรตามใจตนเอง บางครั้งแสดงพฤติกรรมบางอย่างโดยขาดสติ และจะรู้สึกตัวก็ต่อเมื่อสายเสียแล้ว

ด้านวจีกรรม ชอบพูดพาล่าม พูดเพ้อเจ้อ พูดส่อเสียด และพูดถากถาง

ด้านมโนกรรม ชอบคิดเอาเปรียบผู้อื่น คิดฉลาดแกมโกง และคิดไม่ซื่อ ทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมของบุคคลในสังคม

1.3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเพียงแง่หนึ่งของการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม มีหลายคนเชื่อว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศโดยทั่วไปแล้วแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การกระจายและการบริโภค ผลผลิตของชาติ ทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นมียุ่่มากมายและให้ความสำคัญแก่ประเด็นต่างๆ มากน้อยต่างกันออกไป บ้างก็ให้ความสำคัญกับการมุ่งสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ บ้างก็ให้ความสำคัญกับการมุ่งสร้างความเจริญเติบโตพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (เกื้อ วงศ์บุญสิน, 2540 : 31)

ความหมายของการพัฒนา คำว่าพัฒนานั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลายคนและมีอยู่มากมายแตกต่างกันออกไป ไม่มีความหมายตายตัว ทั้งนี้เพราะพัฒนานั้น เป็นแนวคิดเชิงปทัสฐาน (normative concept) มีเป้าประสงค์ และมีลักษณะของการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสภาวะหนึ่งกับสภาวะอื่น ทั้งนี้ในประเด็นแรกคือ การพัฒนาเป็นแนวคิดเชิงปทัสฐาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่ามีค่านิยมสอดแทรกอยู่นั้นดูเป็นเหตุผลหลักของการที่คำว่า การพัฒนา มีความหมายมากมายแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ ในการกำหนดความหมายเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ รวมทั้งแนวทางและการวัดผลของการพัฒนาขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ที่กำหนด และค่านิยมดังกล่าวนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา เห็นได้ว่าการเน้นแนวคิดปทัสฐานนี้มีอิทธิพลครอบคลุมถึงคุณลักษณะอีกสองประการของการพัฒนาที่จะกล่าวต่อไป

ในประเด็นที่สองคือการพัฒนาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเป้าประสงค์ ซึ่งโดยทั่วไปแสดงถึงสภาวะอันพึงปรารถนาของสังคม ไม่ว่าจะเป็นไปในทางสังคม การเมือง และ/หรือเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นเช่นไร นั้นขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้กำหนดเป้าประสงค์หรือสภาวะอันพึงปรารถนานั้นในทันที บ้างมองว่าการพัฒนา คือ สภาวะของการพัฒนาแล้ว (Development as state) ในขณะที่อีกหลายคนมองการพัฒนาในความหมายของกระบวนการ (process) ของความก้าวหน้าหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นตามเกณฑ์หรือเป้าหมายของการพัฒนาตามที่กำหนดคุณค่าไว้

ประเด็นสุดท้าย การพัฒนาเป็นแนวคิดที่มีลักษณะของการเปรียบเทียบสภาวะกับสภาวะอื่นที่สอดแทรกอยู่เช่นตามทฤษฎีภาวะทันสมัย ซึ่งมีความหมายเดียวกับสภาวะที่พัฒนาแล้วนั้น มองว่าภาวะทันสมัยนั้นต่างจากภาวะล้าหลังโดยสิ้นเชิง ทั้งในแง่เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ค่านิยม และสติปัญญาความคิด เป็นต้น

ความหมายของการพัฒนาที่มีผู้กล่าวไว้และมีการหยิบยกขึ้นมาอ้างอิงอยู่เสมอ ได้แก่ (เกื้อ วงศ์บุญสิน, 2540 : 72 - 73)

1. การพัฒนาคือ สภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศหนึ่งๆ สามารถทำให้ผลผลิตมวลรวมประชาชาติสูงถึงร้อยละ 5 - 7 ต่อปี และสามารถรักษาระดับนั้นไว้ได้ เป็นสภาวะที่ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีในทางเศรษฐกิจ

2. การพัฒนา คือการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการเร่งรัดให้ผลผลิตมวลรวมของชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้ระดับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของประเทศสูงขึ้น และประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในทางเศรษฐกิจ

3. การพัฒนาคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการว่าจ้างงานตามที่ได้วางแผนไว้แล้ว เพื่อลดสัดส่วนของภาคเกษตรกรรม ในขณะที่เพิ่มสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมและการบริการ อย่างไรก็ตามในสมัยต่อมามีผู้วิจารณ์และปฏิเสธแนวความคิดนี้ โดยมีความเห็นว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมิใช่สิ่งเดียวกับการพัฒนา กล่าวคือ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีขอบเขตของ เป้าหมายจำกัด เพียงการเพิ่มรายได้เฉลี่ยของมวลกายประชาชาติ และอาจมีความสัมพันธ์ในเชิงลบของการพัฒนา เช่น กรณีการเจริญเติบโตโดยปราศจากการพัฒนา หรือการมีการพัฒนา โดยที่เศรษฐกิจของประเทศไม่เติบโต หรือมีค่าติดลบ ซึ่งลักษณะของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่มีการพัฒนานั้นเป็นสถานการณ์ที่พบได้ในประเทศที่ผลผลิตมวลรวมประชาชาติ โดยเฉลี่ยต่อบุคคลสูง แต่ประชาชนต้องประสบปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้มากขึ้น สภาพความยากจนรุนแรงขึ้น เป้าหมายการพัฒนาในด้านอื่นๆ เสื่อมลง เช่น ทัศนคติ ภาวะทางสถาบันสังคม วัฒนธรรมการเมือง เป็นต้น

4. การพัฒนาคือ การสร้างสภาวะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพของบุคคล ซึ่งการพัฒนานั้นจะประสบความสำเร็จได้ด้วยการลดหรือขจัดความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน และการว่างงานในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังเจริญเติบโต

5. การพัฒนาคือ กระบวนการหลายมิติ ซึ่งประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างทางสังคม ทำที่ของประชาชน สถาบันต่างๆ ของชาติ การเร่งรัดความเจริญเติบโต การลดความไม่เท่าเทียมกัน และขจัดความยากจน นั่นคือการเปลี่ยนแปลงต่อระบบสังคมทั้งระบบ และมุ่งสู่ความสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนและกลุ่มต่างๆ ในสังคมภายในระบบนั้น เป็นการก้าวออกจากชีวิตที่ไม่น่าพึงพอใจ ไปสู่สภาพชีวิตที่ดีกว่า ทั้งในด้านวัตถุและความรู้สึกนึกคิด

6. การพัฒนาคือ การสร้างความทันสมัย และการพัฒนาแล้วคือ ความทันสมัย มีทัศนคติและความคิดที่ไม่งมงาย มีวินัยทางสังคม มีการคิดและวางแผนการพัฒนา มีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคม มีกาเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต การเพิ่มมาตรฐานการดำรงชีวิต การปรับปรุง สถาบันทางสังคมการเมือง และเศรษฐกิจ ประเทศชาติมีความเป็นปึกแผ่น มีเอกราชของชาติและมีประชาธิปไตยโดยจากระดับพื้นฐาน

7. การพัฒนา คือ การเพิ่มพูนขีดความหมายของสังคม โดยไม่คำนึงถึงเรื่องขอบเขตซึ่งถูกกำหนดโดยเป้าหมาย และโครงสร้างพื้นฐานของสังคมในขณะนั้น การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะมีความหมายอย่างไรต่อเป้าหมายที่มีอยู่หรือวิถีทางที่ใช้อยู่ในการทำสิ่งต่างๆ เป็นเรื่องของการมุ่งสู่เป้าประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้การพัฒนาสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณและคุณภาพ นั่นคือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติด้วยกัน และระหว่างมนุษยชาติกับสภาพแวดล้อม การพัฒนานั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในทุกเรื่องของระเบียบสังคมที่ถือว่าสังคม แนวคิดนี้ปฏิเสธความคิดที่ว่าความทันสมัยคือ การพัฒนาโดยให้ เหตุผลว่า แม้ความทันสมัยจะเป็นการเพิ่มพูนขีดความสามารถของสังคมเช่นเดียวกับการพัฒนา แต่การเพิ่มพูนนั้นทำได้ภายในขอบเขตที่เป้าหมายและโครงสร้างพื้นฐานของสังคมเป็นตัวกำหนดอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา แต่การเปลี่ยนแปลงทั้งสองอย่างนี้ไม่เท่าเทียมกัน หรือขนานกันไปและความทันสมัยอาจเกิดขึ้นโดยปราศจากการพัฒนาได้

8. การพัฒนาในทางวัฒนธรรม หมายถึง การสร้างความรู้สึกรับรู้ใหม่ว่าตนเป็นชาติ มีความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะทำทุกอย่างโดยเสียสละ เพื่อประเทศชาติของตน

9. ในทางเศรษฐศาสตร์การเมือง การพัฒนาคือการปฏิรูประเบียบสังคมให้มีความยุติธรรมมากขึ้น มีเอกราชของชาติ และได้รับการชำระไว้เป็นอิสระจากการแทรกแซงครอบงำของรัฐบาลอื่นใด หรือกลุ่มผลประโยชน์

10. การพัฒนาหมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของระบบเศรษฐกิจ ในภาวะที่มีคุณภาพและมีผลวัดภายใต้กรอบที่กระทบกระเทือนกับสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศวิทยา

1.3.3 แนวคิดการนำศาสนามาใช้ในการพัฒนา

ปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันสามารถแก้ไขหรือบรรเทาเบาบางลงได้ด้วยศาสนา เนื่องจากต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ในสังคมนั้นมาจากการกระทำของมนุษย์ การแก้ปัญหาก็ต้องแก้ไขที่ตัวมนุษย์ ศาสนาทุกศาสนาล้วนมีแนวคำสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาปัจเจกบุคคลด้านจิตสำนึกและทัศนคติและส่งเสริมการพัฒนาปัจเจกบุคคลในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น เมื่อมนุษย์สามารถพัฒนาตนได้ก็สามารถช่วยตนเองได้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสงบสุขและสามารถนำตนไปสู่ความพ้นทุกข์ได้ในที่สุด (ภัทรพร สิริกาญจน, 2540 : 139 - 144)

1.3.3.1 การพัฒนาปัจเจกบุคคลด้านจิตสำนึกและทัศนคติ

หลักคำสอนทางศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญและเป็นหลักในการกล่อมเกลอบุคคลให้มีความสำนึกและทัศนคติที่ถูกต้องดีงาม ศาสนาเป็นเครื่องต่อต้านและกำจัดสัญชาติญาณฝ่ายต่ำของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ลดทอนกิเลสตัณหา ความเห็นแก่ตัวและการประทุษร้ายผู้อื่น ไม่เพียงแต่เท่านั้น ศาสนายังส่งเสริมคุณธรรมของมนุษย์ในทางสร้างสรรค์ ให้มนุษย์มีความรัก ความเมตตา ความเสียสละ และความสงบเยือกเย็น ตลอดจนพร้อมที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ในสังคมไทย พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่หลักคำสอนทางพุทธศาสนา โดยที่ประชาชนชาวไทยส่วนมากขาดการศึกษาหรือมีการศึกษาน้อย ความเลื่อมใสศรัทธาในพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติชอบเป็นปัจจัยชักนำให้ประชาชนสนใจในการฟังธรรมและปฏิบัติธรรม ส่วนปัญญาชนที่มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพุทธศาสนาแล้วในระดับทฤษฎีก็สามารถนำหลักธรรมมาพิจารณาให้ลึกซึ้งและปฏิบัติตามอย่างมีเหตุผล

หลักธรรมในพุทธศาสนามุ่งให้บุคคลพัฒนาตนเองก่อนไปพัฒนาผู้อื่น และในการพัฒนาตนเองต้องเริ่มที่การพัฒนาจิต การพัฒนาจิตต้องมาก่อนการพัฒนาวัตถุและเป็นรากฐานของการพัฒนาทางวัตถุ จึงจะได้ประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริง หลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น ไตรสิกขาและหลักการพึ่งตนเอง เป็นต้น เป็นหลักธรรมที่ช่วยพัฒนาบุคคลด้านจิตสำนึกและทัศนคติ หลักไตรสิกขาประกอบด้วยศีล สมาธิและปัญญา ในระดับต้น ศีล คือระเบียบวินัยที่บุคคลต้องถือปฏิบัติ คนที่ไม่มีระเบียบวินัยจะไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ ในระดับสูง ศีล คือ ความสามารถในการควบคุมกาย วาจา ใจ ให้สงบระงับจากกิเลสตัณหาในระดับต้น สมาธิคือ การพัฒนาจิตใจให้มีคุณภาพ ให้ตั้งมั่นและปลอดโปร่งจนสามารถมองเห็นคำตอบของปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ ได้ กล่าวคือ เกิดปัญญาในการแก้ไขข้อขัดข้องและเห็นโลกตามจริงในระดับสูง สมาธิทำให้จิตสงบและเกิดปัญญาในการพบทางพ้นทุกข์ได้ นอกจากนั้นบุคคลที่พัฒนาตนเองได้ย่อมต้องเป็นคนที่รู้จักพึ่งตนเอง กระทำความเพียร และสร้างสรรค์ความดีด้วยตนเองตลอดจนสามารถรับผิดชอบตนเองได้

1.3.3.2 การพัฒนาปัจเจกบุคคลในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น

ในพุทธศาสนามีหลักธรรมหลายข้อที่ส่งเสริมให้บุคคลดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นด้วยดี โดยพุทธศาสนามีหลักการว่า หากบุคคลคิดดี มีใจเป็นกุศลแล้ว ย่อมพูดดี และทำดี บุคคลผู้พัฒนาความคิดจิตใจของตนเองแล้วจึงเป็นผู้ดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข และทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้ บุคคลที่ดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ดีคือบุคคลที่ไม่เห็นแก่ตัวและรู้จักทำตามหน้าที่ของตน มิใช่มุ่งกอบโกยเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของตนเองเท่านั้น บุคคลที่ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีมาก ย่อมมีจิตใจที่สงบ รู้จักเสียสละและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้บุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี คือ ผู้ที่รู้จักทำตามหน้าที่ คนเราจำเป็นต้องเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันตามหน้าที่เพื่อความอยู่รอดของโลก เช่น ชาวนาก็ทำหน้าที่ทำนาผลิตข้าวเพื่อเลี้ยงสังคม พระสงฆ์มีหน้าที่สั่งสอนธรรมและปฏิบัติธรรม ครูทำหน้าที่สอนหนังสือ และนักเรียนก็เรียนหนังสือ เป็นต้น หากทุกคนมีจิตสำนึกที่พัฒนาแล้ว ย่อมไม่เห็นแก่ตัวและทำหน้าที่ของตนโดยซื่อสัตย์ สังคมก็ย่อมอยู่ได้โดยปกติสุขและภัยอันตรายต่างๆ ย่อมไม่มี

1.3.3.1 บทบาทและความสำคัญของศาสนาในการพัฒนาสังคม

นอกจากศาสนาจะมีความสำคัญในการพัฒนาบุคคลแล้ว ศาสนายังมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาสังคมส่วนรวมอีกด้วย บทบาทและความสำคัญของศาสนาในแง่นี้ปรากฏอยู่ในการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ทางศาสนา และพระนักพัฒนา เป็นต้น ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะบทบาทการดำเนินงานขององค์กรและกลุ่มบุคคลในพุทธศาสนาซึ่งมีผลต่อการพัฒนาสังคมไทยในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัตถุ การวางรากฐานทางประเพณี วัฒนธรรมและระเบียบสังคม และการเสริมสร้างสังคมไทยให้เป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข

(1) การควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัตถุ

พุทธศาสนามีหลักการโดยทั่วไปว่าพัฒนาการทางวัตถุจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมอย่างแท้จริงถ้ามีคุณธรรมประจำใจเป็นพื้นฐาน ฉะนั้นก่อนที่จะมุ่งพัฒนาทางวัตถุเพื่อตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นต้องมีจิตใจอันเจริญด้วยคุณธรรมแล้วเป็นพื้นฐาน และให้จิตใจอันมีคุณธรรม ผู้ผิชอบชีวิตดี และมีระเบียบวินัยอันได้จากการฝึกฝนอบรมตามศาสนาเป็นผู้ควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัตถุ

(2) การวางรากฐานทางประเพณี วัฒนธรรม และระเบียบสังคม

ในขณะที่ความเจริญทางวัตถุของโลกปัจจุบันและอารยธรรมตะวันตกกำลังแพร่กระจายอยู่ในสังคมไทย พุทธศาสนาก็มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานทางประเพณี วัฒนธรรม และระเบียบสังคม กล่าวคือคำสอนในพุทธศาสนาส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว การรักษากฎเกณฑ์และแบบแผนของจารีตประเพณีและการทำตามหน้าที่ของสมาชิกของสังคม หลักคำสอนเรื่องทิศทำให้สมาธิในครอบครัวคือ พ่อ แม่ ลูก สามี ภรรยา นาย และบ่าว มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยดี เช่น ลูก ต้องมีความเคารพเชื่อฟังและกตัญญูต่อพ่อแม่ พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูก และนายต้องมีความเมตตากรุณาต่อบ่าว ผู้รับใช้ เป็นต้น พุทธศาสนิกชนชาวไทยผู้เชื่อมั่นศรัทธาและปฏิบัติตามคำสอนในพุทธศาสนาย่อมเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เป็นพ่อ แม่ ลูก สามี ภรรยา นาย และบ่าวที่ดี และทำหน้าที่ของตนอย่างดี ผู้น้อยก็มีความเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็เป็นที่พักพิงและปกครองผู้น้อยได้

(3) การเสริมสร้างสังคมไทยให้เป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข

พุทธศาสนาได้มีส่วนสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมความสามัคคีและการเสียสละเพื่อส่วนรวมทำให้สังคมไทยเป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข พุทธธรรมที่ส่งเสริมให้คนเราลดความเห็นแก่ตัวมีอยู่หลายข้อ เช่นหลักไตรลักษณ์ที่มีแนวคิดให้เรามองเห็นว่าทุกสิ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีเที่ยง เปลี่ยนแปลงได้ เป็นทุกข์ และไม่มีตัวตนให้ยึดมั่นถือมั่นได้ ผู้ที่เข้าใจหลักไตรลักษณ์ย่อมไม่ยึดมั่นในตนเองและผู้อื่นหรือสิ่งอื่น จึงไม่โลภ ไม่กอบโกย และไม่เห็นแก่ตัว เป็นต้น

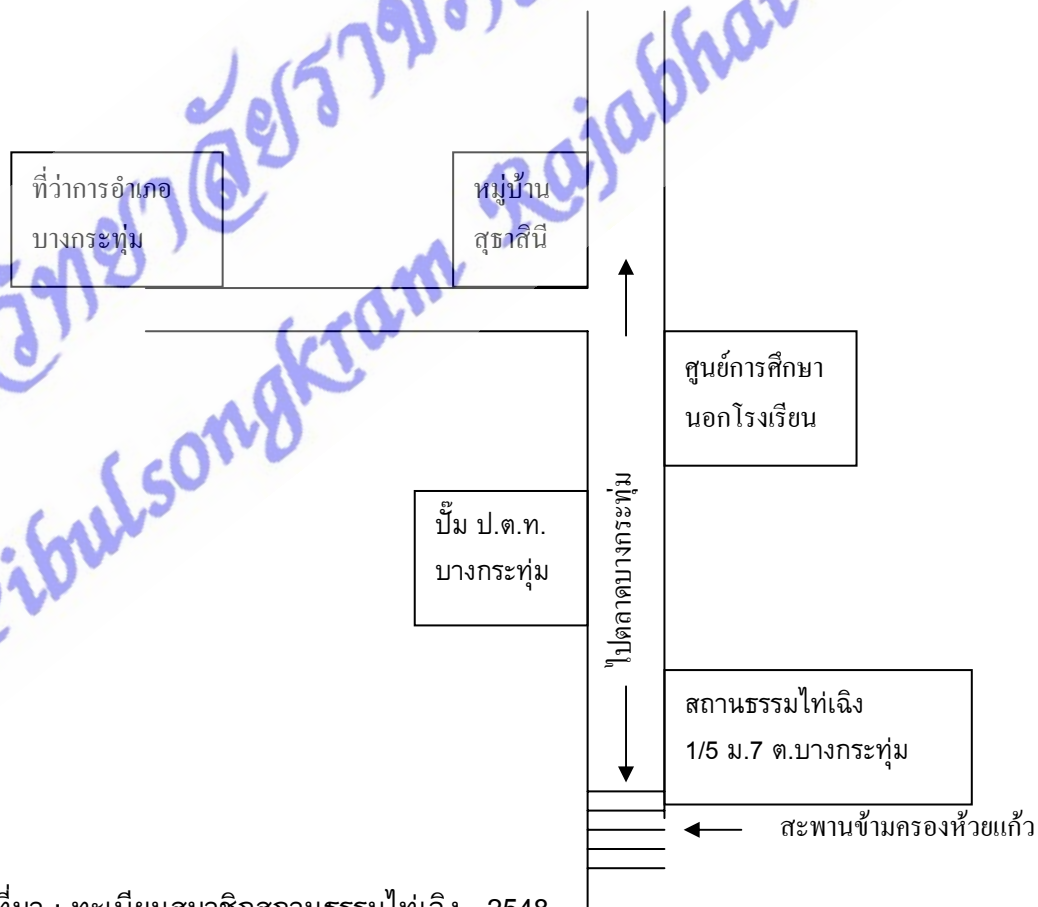
พุทธศาสนิกชนชาวไทยจึงควรศึกษาหลักธรรมในพุทธศาสนา เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากความเห็นแก่ตัวและรู้จักทำประโยชน์ให้ผู้อื่น อันจะช่วยให้สังคมไทยเป็นปึกแผ่นและมีสันติสุขได้ในที่สุด

1.4 บริบทสถานธรรมไท่เจิ้ง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

สถานธรรมไท่เจิ้ง ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จากแรงบันดาลใจของคุณย่าแม่้น ขุนเนรพานิช ซึ่งท่านได้ศึกษาและรับการถ่ายทอดธรรมจาก อาจารย์ จาง จิน เหลียน จากประเทศไต้หวันและท่านได้บริจาคที่ดินให้สร้างสถานธรรม ซึ่งตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ 1/5 หมู่ที่ 7 ตำบลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก จากการศึกษาธรรมของท่านก่อให้เกิดความศรัทธาและมองว่าหลักธรรมเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม รวมทั้งข้อปฏิบัติธรรมง่าย สอดคล้องกับวิถีชีวิตปฏิบัติได้จริงสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ ด้วยเหตุนี้คุณย่าแม่้น ขุนเนรพานิช จึงได้บริจาคที่ดิน ทรัพย์สิน เพื่อก่อตั้งเป็นสถานธรรม โดยในระยะก่อตั้งมีอาจารย์จาง จิน เหลียน นางสุวิมล ใจดวง อาจารย์ จาง ลี จวิน ร่วมดำเนินการ

1.4.1 สถานที่ปฏิบัติธรรมของสถานธรรมไท่เจิ้ง

สถานธรรมไท่เจิ้ง ตั้งอยู่เลขที่ 1/5 หมู่ที่ 7 ตำบลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ดังแสดงในภาพ 1

ที่มา : ทะเบียนสมาชิกสถานธรรมไท่เจิ้ง, 2548

ภาพ 1 แสดงแผนผังที่ตั้งสถานธรรมไท่เจิ้ง

1.4.2 วิธีการปฏิบัติธรรมของสถานธรรมไท่เจิง

อนุตตรธรรมยึดถือการไหว้พระเป็นกิจวัตรสำคัญที่ขาดไม่ได้ จะต้องมีพิธีไหว้พระตอนเช้า ตอนค่ำ ก่อนการรับประทานอาหาร ก่อนการบรรยาย ก่อนจะจากสำนักธรรมไปก็ต้องไหว้พระ และเมื่อมาถึงสำนักธรรมไม่จะเป็นเวลาใด ดึกเพียงใดก็ต้องไหว้พระก่อนและจะต้องกราบลงไปกับพื้นถึง 19 ครั้ง กล่าวคือ กราบคารวะอนุตตรธรรมเจ้า 5 ครั้ง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก 3 ครั้ง พระศรีอริยเมตตรัย 3 ครั้ง พระโพธิสัตว์กวนอิม 1 ครั้ง พระอาจารย์จ๊กก 1 ครั้ง พระโพธิสัตว์จันทรา 1 ครั้ง พระอาจารย์ 1 ครั้ง พระอาจารย์ณี 1 ครั้ง อาจารย์ถ่ายทอดเบิกธรรม 1 ครั้ง อาจารย์ผู้แนะนำรับรอง 1 ครั้ง และนักธรรมอาวุโส 1 ครั้ง

ในวันพระขึ้น 8 ค่ำ และขึ้น 15 ค่ำ จะต้องถวายผลไม้แด่พระพุทธรูป พระโพธิสัตว์กวนอิม และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลังจากนั้นเมื่อเสร็จสิ้นพิธีจะนำผลไม้แจกจ่ายให้แก่ญาติธรรม นอกจากนั้นในวันสำคัญต่างๆ ทางพุทธศาสนาจะมีการชุมนุมญาติธรรมเพื่อกราบไหว้ขอพรพระพุทธรูป พระโพธิสัตว์กวนอิม และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งถวายผลไม้ด้วย สำหรับการประชุมใหญ่สมาชิกธรรม จะทำเดือนละครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการเผยแผ่ธรรม จากนั้นจะแจ้งแก่ศูนย์กลางใหญ่ที่จังหวัดนครปฐม

1.5.3 สมาชิกสถานธรรมไท่เจิง

สมาชิกสถานธรรมไท่เจิงที่ลงทะเบียนปฏิบัติธรรมตามวิถีนุตตรธรรมจำนวน 921 คน ประกอบด้วยสมาชิกเพศชาย 393 คน เพศหญิง 628 คน ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกสถานธรรมไท่เจิงกระจายอยู่ในตำบลทุกตำบลของอำเภอบางกระทุ่ม โดยจะอยู่ที่ตำบลบางกระทุ่มมากที่สุด จำนวน 198 คน รองลงมาอยู่ที่ตำบลสนามคลี 118 คน และตำบลท่าตาลมีสมาชิกน้อยที่สุดคือ จำนวน 52 คน รายละเอียดดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 ตารางแสดงจำนวนสมาชิกสถานธรรมไท่เจิง ปี 2548

รายชื่อตำบล	จำนวนสมาชิก		รวม
	ชาย	หญิง	
1. บางกระท่อม	64	134	198
2. นครป่าหมาก	55	52	107
3. สนามคลี	52	66	118
4. บ้านไร่	50	65	115
5. วัดตายม	30	48	78
6. เนินกุ่ม	43	60	103
7. ไผ่ล้อม	39	41	80
8. โคนสลุด	30	40	70
9. ท่าตาล	30	22	52
รวม	393	628	921

ที่มา : ทำเนียบสมาชิกสถานธรรมไท่เจิง; 2540.

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิชัย วงศ์กลม (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระศรีอารียะโชติคเวศเด็ยว : ศึกษากรณี ศูนย์สุโขทัยเด็ยวโค ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ทั่วไปของลัทธิเซโคติคเวศเด็ยวในด้านต่างๆ เช่น ประวัติความเป็นมาของ เซโคติคเวศเด็ยว หลักธรรมและพิธีกรรมของเซโคติคเวศเด็ยว เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจของประชาชนในการเข้าเป็นศาสนิกของศูนย์สุโขทัยเด็ยวโค และผลกระทบจากการเข้าเป็นศาสนิกของศูนย์สุโขทัย เด็ยวโค ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นศาสนิกของศูนย์สุโขทัยเด็ยวโค จำนวน 80 คน ผู้บริหารศูนย์สุโขทัยเด็ยวโค จำนวน 10 คน รวม 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับพระศรีอารียะโชติคเวศเด็ยว ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของศาสนิกศูนย์สุโขทัยเด็ยวโค ตอนที่ 4 ผลกระทบจากความเชื่อเกี่ยวกับพระอารียะโชติคเวศเด็ยว วิธีการศึกษาโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ประชากรใช้วิธีการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) จากนั้นจึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมถึงการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเสนองานวิจัยเป็นลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ผลการวิจัยพบว่า พระศรีอารียะโชติคเวศเด็ยว มีจุดกำเนิดและถือเป็นองค์กรทางศาสนาในประเทศญี่ปุ่น โดยมีปรัชญาการเกิดขององค์กร จัดเป็นแนวคิดในศาสนาฝ่ายเทวนิยมอันประกอบด้วย การนำคำสอนมาจากศาสนาชินโต ศาสนาพุทธ และศาสนา

คริสต์ มาประยุกต์ใหม่ โดยมีการปฏิบัติคล้ายนิกายมหายานในศาสนาพุทธ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความเชื่อเรื่อง พระศรีอารียันเป็นที่เคารพบูชาสูงสุด ซึ่งอยู่ในสภาวะเทพเจ้า โดยมีท่านโมกจิ โอภาตะ หรือท่านเมฆชามะอยู่ในฐานะเป็นศาสตาดพยากรณ์ มีพระโอหิคาริ หรือพระรัศมี เป็น สัญลักษณ์ขององค์กร ใช้อาคารศักดิ์สิทธิ์หรือห้องพระในการประกอบพิธีกรรม และพิธีกรรมที่สำคัญเรียกว่า พิธีกรรมโยเร การก่อกำเนิดในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2511 และต่อมาในปี พ.ศ. 2513 ได้รับอนุญาตให้ก่อตั้งเป็นมูลนิธิชื่อว่า มูลนิธิบำเพ็ญประโยชน์ด้านกิจกรรมทางศาสนา มี ศูนย์ดำเนินงานชื่อว่า กรุงเทพฯ เคียวโค ต่อมาได้มีการเผยแพร่และจัดตั้งศูนย์ไปตามภูมิภาคต่างๆ และได้เผยแพร่เข้าสู่จังหวัดสุโขทัยเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2523 โดยมูลนิธิบำเพ็ญประโยชน์ด้วยกิจกรรมทางศาสนา ณ บ้านเลขที่ 223 ถนนสิงหวัฒน์ หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ชื่อว่า ศูนย์สุโขทัยเคียวโค มูลเหตุจูงใจของศาสนิกศูนย์สุโขทัยเคียวโคที่มีต่อความเชื่อในลัทธิเซโคคิวเซเคียว คือ เพื่อรักษาโรคมัยไข้เจ็บ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อความสบาย เพื่อความมั่งคั่ง ร่ำรวย เพื่อการสะเดาะเคราะห์ และเพื่อเป็นสิริมงคล

พิชัย จันทยา (2547 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของตัวแทนประกันชีวิตในจังหวัดพิษณุโลกแนวพุทธศาสนา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับจรรยาบรรณวิชาชีพของตัวแทนประกันชีวิตในจังหวัดพิษณุโลก กำหนดหลักการและประเด็นการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพแนวพุทธศาสนาและพัฒนาระดับจรรยาบรรณของตัวแทนประกันชีวิตตามแนวทาง พุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาได้แก่ ผู้เอาประกันชีวิตในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 390 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ และใช้ความเป็นเหตุเป็นผลผสมผสานข้อมูลที่ค้นพบกับหลักธรรม และคำสอนในแนวพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า ระดับจรรยาบรรณวิชาชีพของตัวแทนประกันชีวิตในจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับปานกลางในทุกข้อ หลักการและประเด็นในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของตัวแทนประกันชีวิตเริ่มจากตัวแทนต้องมีสัมมาทิฐิเป็นพลังนำไปสู่การตั้งปณิธานยัดมัน และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพจนเกิดการพัฒนายิ่งๆ ขึ้นไป ตัวแทนประกันชีวิต ที่ได้รับการอบรมและร่วมกิจกรรมตามแนวพุทธศาสนาในภาพรวมมีสัมมาทิฐิ เกิดศรัทธาในอาชีพนำไปสู่การตั้งปณิธานที่จะยัดมันในจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานอย่างจริงจัง จนประจักษ์ผลในทางที่ดีขึ้น ตัวแทนประกันชีวิตเกิด สัมมาทิฐิตัว 2 ปัจจัยคือ ปรโตโฆสะ หรือได้สดับแต่ผู้อื่น (กัลยาณมิตร) และ โยนิโสมนสิการ หรือการทำในใจโดยแยบคาย การนำสัมมาทิฐิสู่การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของตัวแทนประกันชีวิตให้สูงขึ้นนั้น ตัวแทนประกันชีวิตต้องยัดมันหลักธรรม อิทธิบาท 4

สรุปผลการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า บุคคลมุ่งปฏิบัติธรรมเพื่อความเป็นสิริมงคล และเพื่อความสบายใจ โดยมีความเชื่อว่าศาสนา และการปฏิบัติธรรม ทำให้บุคคลมีความเจริญงอกงาม ซึ่งเมื่อบุคคลมีการพัฒนา ย่อมทำให้สังคม ชุมชน ประเทศชาติ เจริญงอกงามด้วย

3. กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนา จากตำรา เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การกำหนดกรอบความคิดการวิจัย โดยมุ่งศึกษาว่า การที่สมาชิกสถานธรรมได้ปฏิบัติธรรมตามหลัก วิถีอนุตตรธรรม เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตนเองในด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจแล้วนั้น หลังการปฏิบัติธรรมมีการพัฒนาหรือไม่ เพียงไร กรอบความคิดในการวิจัย

